

EU SILC 2012
Indikátory chudoby
a sociálneho vylúčenia

*POVERTY INDICATORS
AND SOCIAL EXCLUSION*

2013

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Číslo: 900-0104/2013

Kód: 022913
Okruh: Sociálna štatistika
Dátum: september 2013

EU SILC 2012 **Indikátory chudoby** **a sociálneho vylúčenia**

*POVERTY INDICATORS
AND SOCIAL EXCLUSION*

*Sekcia sociálnych štatistík a demografie
Generálna riaditeľka: Ľudmila Ivančíková
Odbor štatistiky obyvateľstva
Kontaktná osoba: Róbert Vlačuha, tel. 02 / 50236209*

2013

Autori publikácie: Róbert Vlačuha
Yvona Kováčová

Cena výtlačku: **3,10 EUR**

Objednávky zasielajte na adresu:

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Informačný servis

Miletičova 3

824 67 Bratislava

Fax. : +421 2 55561 361

Tel. : +421 2 50236 335

www.statistics.sk

Rozmnožovanie obsahu tejto publikácie, ako aj jednotlivých častí, v pôvodnej alebo upravenej podobe pre komerčné účely, je možné len s písomným súhlasom Štatistického úradu SR. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Copying contents of this publication either whole or single parts, both in original and adjusted form for commercial purposes is possible only unless the Statistical Office of the Slovak Republic gives written permission. Data of this publication can be used only with identification of the source.

ISBN 978-80-8121-242-0

OBSAH <i>CONTENTS</i>	Strana <i>Page</i>
ÚVOD <i>INTRODUCTION</i>	1
1. Chudoba a meranie chudoby <i>Poverty and measurement of poverty</i>	3
2. Vybrané indikátory chudoby a sociálneho vylúčenia založené na prierezovej zložke EU SILC 2012 <i>Selected indicators of poverty and social exclusion based on cross-sectional component of EU SILC 2012</i>	5
2.1 Hranica chudoby, ilustratívne hodnoty <i>At-risk-of-poverty threshold, illustrative values</i>	5
2.2 Miera rizika chudoby po sociálnych transferoch <i>At-risk-of-poverty rate after social transfers</i>	6
2.3 Miera materiálnej deprivácie v členení podľa vybraných vekových skupín, pohlavia a statusu príjmovej chudoby <i>Material deprivation rate by selected age groups, gender and by at-risk-of-poverty status</i>	13
2.4 Miera nízkej pracovnej intenzity <i>Low work intensity rate</i>	15
2.5 Rozptyl okolo hranice rizika chudoby v členení podľa pohlavia <i>Dispersion around the at-risk-of-poverty threshold by gender</i>	16
2.6 Nerovnomernosť príjmového rozdelenia: S80/S20 pomer príjmov horného a dolného kvintilu <i>Inequality of income distribution: S80/S20 income quintile share ratio</i>	17
2.7 Nerovnomernosť príjmového rozdelenia: Gini koeficient <i>Inequality of income distribution: Gini coefficient</i>	18
2.8 Miera rizika chudoby pred sociálnymi transfermi v členení podľa vybraných vekových skupín a pohlavia <i>At-risk-of-poverty rate before social transfers by selected age groups and by gender</i>	19
3. Stratégia Európa 2020 a jej ciele <i>The Europe 2020 Strategy and its targets</i>	23
3.1 Agregovaný indikátor chudoby a sociálneho vylúčenia <i>Aggregate indicator of poverty and social exclusion</i>	24
ZÁVER <i>CONCLUSION</i>	27
GRAFY <i>CHARTS</i>	
TEMATICKÉ MAPY <i>MAPS</i>	

ÚVOD

Publikácia „EU SILC 2012 - Indikátory chudoby a sociálneho vylúčenia“ poskytuje prehľad základných indikátorov chudoby a sociálneho vylúčenia, pre ktoré je zdrojom dát výberové štatistické zisťovanie EU SILC 2012 (UDB 9/08/2013).

Výberové zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností EU SILC realizuje od roku 2005 na Slovensku Štatistický úrad Slovenskej republiky. Ide o harmonizované zisťovanie členských štátov EU, ktorého úlohou je zabezpečiť produkciu pravidelných, včasných a kvalitných údajov o príjmoch, chudobe a sociálnom vylúčení. Zisťovanie EU SILC sa stalo zdrojovou základňou pre analýzy životnej úrovne obyvateľstva, ako i pre koncepčné zámery a prijímanie opatrení smerujúcich k zvyšovaniu kvality života občanov SR. Indikátory chudoby a sociálneho vylúčenia prezentované v tejto publikácii sú jedným z hlavných výstupov z tohto zisťovania. Dokumentujú úroveň a štruktúru chudoby na národnej úrovni a zároveň sú podkladom pre analýzy o chudobe a sociálnom vylúčení v rámci krajín Európskej únie. Na národnej úrovni nám zistené údaje umožňujú sledovať chudobu a sociálne vylúčenie z viacerých aspektov a dimenzií – z hľadiska vývoja chudoby v čase, z hľadiska zloženia domácností, ale aj z hľadiska zdravia, vzdelania a pod..

Prvá kapitola publikácie je zameraná na priblíženie konceptu chudoby a sociálneho vylúčenia. Jej súčasťou sú aj definície celkového hrubého, disponibilného a ekvivalentného príjmu domácností a definícia veku osôb.

Druhá kapitola je členená na niekoľko podkapitol, v ktorých sú analyzované jednotlivé vybrané indikátory chudoby a sociálneho vylúčenia v rôznych členeniach. Pre komplexnejšie pochopenie dopadov chudoby a sociálneho vylúčenia sú indikátory doplnené o analýzu príjmových nerovností a materiálnej deprivácie (pocit nedostatočného uspokojenia potrieb domácnosti a jej členov).

Tretia kapitola publikácie stručne popisuje hlavné ciele stratégie Európa 2020, ktoré určujú smer vývoja hospodárstva EÚ do roku 2020. Napĺňanie týchto cieľov sa monitoruje prostredníctvom merateľných ukazovateľov (indikátorov). Jeden zo strategických cieľov sa týka priamo problematiky chudoby a na meranie tohto cieľa bol zavedený

INTRODUCTION

Publication „EU SILC 2012 – Poverty Indicators and Social Exclusion“ provides summary of basic indicators of poverty and social exclusion, for which the sample statistical survey EU SILC 2012 (UDB 9/08/2013) is data source.

The Statistical Office of Slovak Republic has realized sample survey on income and living conditions of households EU SILC in Slovakia since 2005. It is harmonized survey within EU Member States with the goal to ensure production of regular, timely and high quality data on income, poverty and social exclusion. EU SILC survey has become basic source for analyses of living standards of population and also for conceptual plans and taking measures towards improving quality of life of Slovak population. Poverty and social exclusion indicators presented in this publication are one of the main outputs from mentioned survey. They document level and structure of poverty at the national level and they are the basis for the analysis of poverty and social exclusion within the EU countries at the same time. At the national level, the collected data allow us to monitor poverty and social exclusion from many aspects and dimensions - in terms of the development of poverty over time, in terms of household structure, but also in terms of health, education, etc. ..

The first chapter of publication is aimed at introduction to concept of poverty and social exclusion. Definitions of total gross, disposable and equivalised household income and definition of age of persons are also its part.

The second chapter is divided into several subheads, in which individual selected indicators of poverty and social exclusion are analyzed in various breakdowns. For more complex comprehension of impacts of poverty and social exclusion, indicators are supplemented by analysis of income inequalities and material deprivation (feeling of inadequate satisfaction of household and household members' needs).

The third chapter briefly describes main targets of the Europe 2020 Strategy, which determine the trend of economic development by 2020. Meeting these targets is monitoring through measurable indicators. One of these strategic targets relates directly to poverty issue and for measuring this target there was established aggregate indicator of poverty and social

agregovaný indikátor chudoby a sociálneho vylúčenia. A práve v podkapitole 3.1, sú analyzované výsledky uvedeného indikátora na základe údajov zo zisťovania EU SILC 2012.

exclusion. And just in subchapter 3.1, are analyzed the results of mentioned indicator based on data from EU SILC 2012.

1. Chudoba a meranie chudoby

Chudoba a sociálne vylúčenie sú javy multidimenzionálne. Tak ako neexistuje jediná, alebo správna definícia chudoby, neexistuje ani jediný všeobecne prijatý spôsob jej merania. Každé meranie chudoby znamená, že meriame len určitý koncept chudoby.

Existuje viacero konceptov chudoby, ktoré sú zatriedené podľa množstva kritérií, pričom sa tieto triedenia vzájomne prekrývajú. Rozlišujú sa napríklad dvojice kategórií konceptov chudoby, ako sú: absolútny a relatívny, priamy a nepriamy, objektívny a subjektívny koncept. V tejto publikácii sa zameriame na analýzu medzinárodne definovaných a porovnateľných indikátorov chudoby a sociálneho vylúčenia, ktoré vychádzajú z ekvivalentného disponibilného príjmu domácností zadefinovaného v zisťovaní EU SILC. Tieto indikátory merajú nasledujúce koncepty chudoby:

- *relatívny koncept* - relatívna miera chudoby vychádza z hodnotenia (porovnania) príjmov k určitej strednej hodnote, v našom prípade k národnej hranici chudoby,
- *nepriamy koncept* - meranie chudoby sa realizuje prostredníctvom disponibilného príjmu domácností, pričom sa neberú do úvahy výdavky domácností,
- *objektívny koncept* - hranica chudoby sa nestanovuje subjektívne na základe skúseností a odpovedí jednotlivých členov domácností, ale sa stanovuje na základe nezávislých a objektívne vybraných kritérií.

Obdobie, za ktoré sa zisťujú príjmy používané pri výpočte indikátorov (*príjmové referenčné obdobie*), je kalendárny rok predchádzajúci roku zisťovania, t. j. pre zisťovanie EU SILC 2012 predstavovalo príjmové referenčné obdobie kalendárny rok 2011.

Celkový hrubý príjem domácností, definovaný v zisťovaní EU SILC, zahŕňa príjem všetkých členov domácnosti a zložky príjmu, ktoré boli sledované na úrovni domácnosti. Obsahuje: príjem zo zamestnania (hrubý peňažný príjem zo zamestnania a jemu blízky príjem), príjem z využívania služobného auta, hrubé peňažné zisky alebo straty zo samostatne zárobkovej činnosti (vrátane honorárov), príjem z majetku (príjem z prenájmu majetku alebo pozemku a úroky, dividendy, zisk z kapitálových investícií do neregistrovaného podniku), bežne prijaté transfery ako sú sociálne dávky (rodinné dávky a príspevky vyplácané rodinám s deťmi, príspevky na bývanie, podpora v nezamestnanosti, starobné dávky, dávky

1. Poverty and measurement of poverty

Poverty and social exclusion are multidimensional phenomena. As not the only one or right definition of poverty exists, nor the only one generally approved method for measurement of poverty exists. Each measurement of poverty means that we measure only some poverty concept.

Various poverty concepts exist, which are grouped according to many criteria, where these groups overlap each other. There can be distinguished for example couples of categories of poverty concepts such as: absolute and relative, direct and indirect, objective and subjective concept. In this publication we aim at analysis of internationally defined and comparable indicators of poverty and social exclusion, which are based on equalised disposable household incomes defined for EU SILC survey. These indicators measure following poverty concepts:

- *relative concept* - relative at-risk-of-poverty rate is based on evaluation (comparison) of incomes to relevant mean value, in our case to national poverty threshold,
- *indirect concept* - measurement of poverty is realized through disposable household incomes, where household expenditures are not taken into account,
- *objective concept* - poverty threshold is not set up subjectively on the base of experience and responses of individual household members, but is done on the basis of independent and objectively selected criteria.

Period, which is used for incomes in calculation of indicators (*income reference period*) is calendar year preceding the year of the survey, i.e for EU SILC 2012 income reference period was calendar year 2011.

Total gross household income, defined in EU SILC survey, includes gross personal income components for all household members and gross income components observed at household level. It comprises of: employee income (gross employee cash or near cash income), benefit from using company car, gross cash benefits or losses from self-employment (including royalties), income from property (income from rental of a property or land and profit from capital investments in unincorporated business), regular transfers received, such as social benefits (family/children related allowances, housing allowances, unemployment benefits, old-age benefits, survivor' benefits, sickness benefits, disability benefits,

pre pozostalých, nemocenské dávky, dávky v invalidite, sociálne vylúčenie inde neklasifikované), príspevky na vzdelanie, príjem osôb mladších ako 16 rokov a pravidelné prijaté peňažné transfery medzi domácnosťami.

Celkový disponibilný príjem domácnosti je definovaný ako hrubý príjem domácnosti, od ktorého sú odpočítané pravidelné dane z majetku, pravidelné platené transfery medzi domácnosťami (napr. výživné, pravidelná peňažná pomoc iným domácnosťami) a dane z príjmu a príspevky na sociálne poistenie.

Ekvivalentný disponibilný príjem domácnosti je disponibilný príjem domácnosti vydelený ekvivalentnou veľkosťou domácnosti. Pre výpočet ekvivalentnej veľkosti domácnosti sa v zisťovaní EU SILC používa tzv. modifikovaná OECD škála, na základe ktorej je každému prvému dospelému členovi domácnosti priradený koeficient 1, každému druhému a ďalšiemu dospelému členovi domácnosti a 14-ročným a starším osobám koeficient 0,5 a každému dieťaťu mladšiemu ako 14 rokov koeficient 0,3. Takto vypočítaný ekvivalentný disponibilný príjem domácnosti je následne priradený každej osobe v rámci domácnosti.

Vek osôb je definovaný ako vek, ktorý osoba dosiahla ku koncu príjmového referenčného obdobia. Pre zisťovanie EU SILC 2012 je to k 31. decembru 2011.

social exclusion not elsewhere classified), education-related allowances, income received by people aged under 16 years old and regular inter-household cash transfers received.

Total disposable household income is defined as gross household income minus regular taxes on wealth, regular inter-household cash transfer paid (e.g. alimonies, regular cash support to other households) and tax on income and social insurance contributions.

Equivalised disposable household income is disposable household income divided by equivalised household size. For calculation of equivalised household size, modified OECD scale is used in EU SILC survey, on the base of which coefficient 1 is assigned to each first adult household member, coefficient 0.5 to each second and other adult household member and 14 years old and over persons and coefficient 0.3 to each child below 14 years. This calculated equivalised disposable household income is then assigned to each person within household.

Age of persons is defined as the age reached by person at the end of income reference period. For EU SILC 2012 it is up to December 31-st 2011.

2. Vybrané indikátory chudoby a sociálneho vylúčenia založené na prierezovej zložke EU SILC 2012

2. Selected indicators of poverty and social exclusion based on cross-sectional component of EU SILC 2012

2.1 Hranica rizika chudoby, ilustratívne hodnoty

Hranica rizika chudoby je stanovená ako 60 % mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu. Hodnota hranice rizika chudoby sa uvádza v PPS (parita kúpnej sily)¹ a v EUR. Hodnota je vyjadrená za nasledovné ilustratívne typy domácností:

- domácnosť jednotlivca,
- domácnosť dvoch dospelých s dvoma závislými deťmi vo veku do 14 rokov.

Pre účely indikátora je závislé dieťa definované ako:

- člen domácnosti vo veku menej ako 18 rokov,
- člen domácnosti vo veku 18 až 24 rokov, ktorý je ekonomicky neaktívny a žije v domácnosti s aspoň jedným rodičom.

2.1 At-risk-of-poverty threshold, illustrative values

The at-risk-of poverty threshold is set at 60 % of the national median equivalised disposable income. The value of the at-risk-of-poverty threshold is expressed in PPS (purchasing power standards)¹ and in EUR. The value is expressed for following illustrative household types:

- single person household,
- household with 2 adults with two dependent children under 14 years old.

For purposes of this indicator, dependent child is defined as:

- household member aged less than 18 years old,
- household member aged 18 to 24 years old, who is economically inactive and living with at least one parent.

Tab. 2.1 Hranica rizika chudoby (ilustratívne hodnoty) - ročná suma
At-risk-of poverty threshold (illustrative values) - annual amount

Hranica rizika chudoby	Domácnosť jednotlivca <i>Single person household</i>		Domácnosť 2 dospelých s 2 deťmi do 14 rokov <i>2 adults household, 2 children aged under 14</i>		At-risk-of-poverty threshold
	PPS	Eur	PPS	Eur	
Celková ročná suma	5 744	4 156	12 063	8 728	<i>Total annual amount</i>

Celková ročná hranica rizika chudoby vypočítaná z EU SILC 2012 bola pre jednočlennú domácnosť 4 156 Eur, čo predstavuje sumu približne 346 Eur na mesiac. Medziročný nárast samotnej hranice chudoby pre tento typ domácnosti predstavoval 9,8 % (v absolútnom vyjadrení 31 Eur na mesiac). Pre

Total annual at-risk-of-poverty threshold calculated from EU SILC 2012 was in the case of single person household 4 156 EUR, what means the sum nearly 346 EUR per month. Year-to-year increase of at-risk-of-poverty threshold was 9.8 % (in absolute values 31 EUR per month). For household comprised

¹ Parita kúpnej sily predstavuje menové prepočítavacie koeficienty, pomocou ktorých sa hospodárske ukazovatele vyjadrené v národných menách konvertujú na umelo vytvorenú spoločnú menovú jednotku nazývanú ako štandard kúpnej sily (PPS), ktorý eliminuje efekty rozdielnej cenovej úrovne medzi krajinami. Parita kúpnej sily sa vypočítava na základe cien a objemov predaja tovarov, ktoré sú vzájomne porovnateľné a reprezentatívne pre krajiny zahrnuté do porovnania. Základom pre výpočet je Európsky porovnávací program (ECP), na ktorom sa zúčastňujú národné štatistické úrady vrátane ŠÚ SR.

Purchasing power parity represents currency conversion rates that convert economic indicators expressed in national currencies to a common currency standard named purchasing power standard (PPS), which eliminates effects of different price levels among countries. Purchasing power parity is calculated on the base of prices and volume of sale of goods, which are comparable each other and representative for countries concerned in comparison. Basis for calculation is European Comparison Programme (ECP), where national statistical offices including the Statistical Office of Slovak Republic take part in.

domácnosť 2 dospelých s 2 deťmi do 14 rokov bola celková ročná hodnota hranice rizika chudoby na úrovni 8 728 Eur, čo pre tento typ domácnosti predstavovalo priemerne 727 Eur na mesiac. V porovnaní s predchádzajúcim rokom išlo o nárast 9,9 % (v absolútnom vyjadrení 65 Eur na mesiac).

of 2 adults with 2 children aged under 14 years old, total annual amount of at-risk-of-poverty threshold was 8 728 EUR, what for this type of household meant 727 EUR per month in average. Comparing to previous year it was increase by 9.9 % (in absolute values 65 EUR per month).

2.2 Miera rizika chudoby po sociálnych transferoch

Miera rizika chudoby po sociálnych transferoch predstavuje podiel osôb (v percentách) v celkovej populácii, ktorých ekvivalentný disponibilný príjem sa nachádza pod hranicou rizika chudoby (60 % mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu).

Indikátor miera rizika chudoby po sociálnych transferoch ovplyvňuje množstvo faktorov. Za najvýznamnejšie faktory môžeme vo všeobecnosti považovať regionálne hľadisko, vek, pohlavie, typ domácnosti, pracovná intenzita domácnosti, najčastejší status ekonomickej aktivity, vlastnícky vzťah k obydliu. V tejto časti sa zameriame na analýzu miery rizika chudoby podľa všetkých vyššie spomínaných faktorov.

Podľa EU SILC 2012 bolo rizikom chudoby ohrozených 13,2 % obyvateľov Slovenska (približne 715 tisíc osôb), čo znamená v porovnaní s predchádzajúcim rokom nárast miery rizika chudoby o 0,2 percentuálne body (p. b.). Výsledky zisťovania EU SILC 2012, pre ktoré je príjmovým obdobím kalendárny rok 2011, poukazujú na pokračujúci vplyv hospodárskej a finančnej krízy a na zlú sociálnu situáciu určitých typov domácností na Slovensku.

Je známe, že Slovensko sa dlhodobo zaraďuje medzi krajiny s výraznými hospodárskymi a sociálnymi rozdielmi medzi regiónmi. Nerovnomernosť medzi jednotlivými krajinami Slovenska súvisí predovšetkým s nerovnomerným rozmiestnením priemyslu. Problémy chudobnejších krajov sa prehlbovali aj v dôsledku nedostatočne rozvinutej infraštruktúry, slabej dopravnej siete, menej sa rozvíjajúceho podnikateľského prostredia a nižšej vzdelanostnej úrovne časti obyvateľstva.

Tieto regionálne disparity medzi jednotlivými krajinami môžeme sledovať aj v miere rizika chudoby po sociálnych transferoch. Najnižšia miera rizika chudoby bola zaznamenaná u obyvateľov Bratislavského kraja (6,3 %). Pod celoslovenským priemerom sa nachádzali

2.2 At-risk-of-poverty rate after social transfers

The at-risk-of poverty rate after social transfers is defined as the percentage of persons in the total population with an equivalised disposable income below the at-risk-of-poverty threshold (60 % of the national median equivalised disposable income).

Indicator the at-risk-of poverty rate after social transfers is influenced by many factors. Generally as the most important factors we can consider regional aspect, age, gender, household type, the most frequent activity status, accommodation tenure status. In this part of publication we will aim at analysis of at-risk-of-poverty rate by all factors mentioned above.

According to EU SILC 2012 there were 13.2 % of population in Slovakia at-risk-of-poverty (more than 715 thousand persons), what means that in comparison with previous year, at-risk-of-poverty rate increased by 0.2 percentage point (pp). Results from EU SILC 2012, for which the calendar year 2011 was the income period, point out on continuing impact of the economic and financial crisis and the poor social situation of certain types of households in Slovakia.

It is known, that Slovakia has long been one of the countries with significant economic and social disparities between regions. Irregularity between individual regions of Slovakia is mainly due to the uneven deployment of industry. Problems of the poorer regions were deepened as a result of insufficiently developed infrastructure, poor transport network, less evolving business environment and lower educational level of the population.

These regional disparities between regions can be seen also within the at-risk-of-poverty rate after social transfers. The lowest value of at-risk-of-poverty rate relates to population of region of Bratislava (6.3 %). Regions of Trnava, Trenčín and Žilina is also

ešte Trnavský, Trenčiansky a Žilinský kraj. Miera rizika chudoby v Košickom kraji bola takmer na rovnakej úrovni ako bol celoslovenský priemer. Viac boli rizikom chudoby ohrození obyvatelia Nitrianskeho a Banskobystrického kraja a najvyššia miera rizika chudoby bola zaznamenaná v Prešovskom kraji (19,9 %).

below average value expressed for the whole Slovakia. At-risk-of-poverty rate in region of Košice was almost at the same level as the average expressed for the whole Slovakia. Citizens of regions of Nitra and Banská Bystrica were more often at-risk-of-poverty and the highest at-risk-of-poverty rate occurred in region of Prešov (19.9 %).

Tab. 2.2.1 Celková miera rizika chudoby po sociálnych transferoch v členení podľa krajov
At-risk-of-poverty rate after social transfers total and in breakdown by regions

<i>v %</i>		<i>in %</i>
Miera rizika chudoby	EU SILC 2012	At-risk-of-poverty rate
Spolu	13,2	Total
Bratislavský kraj	6,3	Region of Bratislava
Trnavský kraj	10,6	Region of Trnava
Trenčiansky kraj	8,3	Region of Trenčín
Nitriansky kraj	15,9	Region of Nitra
Žilinský kraj	12,7	Region of Žilina
Banskobystrický kraj	15,6	Region of Banská Bystrica
Prešovský kraj	19,9	Region of Prešov
Košický kraj	13,5	Region of Košice

Vek a pohlavie patria medzi faktory, ktoré vo všeobecnosti výraznou mierou ovplyvňujú mieru rizika chudoby.

Na základe výsledkov zisťovania EU SILC 2012 boli takmer vo všetkých vekových skupinách rizikom chudoby celkovo viac ohrozené ženy ako muži.

Jedine vo vekovej skupine 25 – 49 roční boli muži rovnako ohrození rizikom chudoby ako ženy. V celkovej miere rizika chudoby sa rodový rozdiel výraznejšie neprejavil, keď podiel žien ohrozených rizikom chudoby bol o 0,1 p. b. vyšší ako u mužov. Rodová disparita sa najvýraznejšie prejavila vo vekovej kategórii 65 roční a starší. V tejto vekovej skupine boli ženy vystavené riziku chudoby približne 1,5 násobne častejšie ako muži. Taktiež vo vekovej kategórii 18-24 roční sa výraznejšie prejavila a oproti minulému roku vzrástla rodová disparita. Podľa údajov zo zisťovania v roku 2011 bol v tejto vekovej kategórii zaznamenaný rozdiel medzi mužmi a ženami - 1,1 p.b. a v roku 2012 sa tento rozdiel zvýšil už o 3,0 p.b.

Age and gender belong to factors, which in general influence at-risk-of-poverty rate in significant extent.

On the base of results from EU SILC 2012, women were nearly totally more often at-risk-of-poverty than men in all age groups.

The only in age group of 25 to 49 years were men equally at-risk-of-poverty than women. In total at-risk-of-poverty rate the gender disparity was not so evident, where percentage of women at-risk-of-poverty was by 0.1 pp higher than in case of men. Gender disparity was the most significant in age group 65 years old and over. In this age category women were around 1.5 times often at-risk-of-poverty than men. The gender disparity was significantly demonstrated also in the age group of 18-24 years where it increased compared to the last year. According to survey data for reference year 2011, in this age group there was recorded a difference between men and women - 1.1 pp; in the year 2012, this difference increased by 3.0 pp.

Tab. 2.2.2 Miera rizika chudoby po sociálnych transferoch v členení podľa vekových skupín a pohlavia
At-risk-of-poverty rate after social transfers by selected age groups and by gender

v %		in %
Miera rizika chudoby	EU SILC 2012	At-risk-of-poverty rate
Celková populácia		Total population
spolu	13,2	total
muži	13,2	male
ženy	13,3	female
Veková skupina 0 – 17 roční		Age group 0 – 17 years old
spolu	21,9	total
Veková skupina 18 – 24 roční		Age group 18 – 24 years old
spolu	14,4	total
muži	13,0	male
ženy	16,0	female
Veková skupina 25 – 49 roční		Age group 25 - 49 years old
spolu	12,4	total
muži	12,4	male
ženy	12,4	female
Veková skupina 50 - 64 roční		Age group 50 - 64 years old
spolu	10,9	total
muži	10,7	male
ženy	11,0	female
Veková skupina 65 roční a starší		Age group 65 years old and over
spolu	7,8	total
muži	5,9	male
ženy	9,0	female

Z hľadiska veku môžeme povedať, že deti sú vystavené vyššiemu riziku chudoby ako dospelé a staršie osoby. Osoby vo veku 0 – 17 rokov celkovo tvoria najzraniteľnejšiu vekovú skupinu (miera rizika chudoby 21,9 %). V porovnaní s minulým rokom ide o nárast o 0,7 p. b. Deti boli dvojnásobne viac ohrozené rizikom chudoby v porovnaní so staršími osobami z vekovej skupiny 50-64 roční a pri 65 ročných a starších bol tento rozdiel skoro trojnásobný. V porovnaní s deťmi vo veku 0-17 rokov sme vo všetkých ostatných vekových skupinách (18-24, 25-49, 50-64 a 65 roční a starší) zaznamenali pokles miery rizika chudoby. Vo všeobecnosti môžeme konštatovať, že s rastúcim vekom podiel osôb ohrozených rizikom chudoby postupne klesá.

Ďalším z významných faktorov vplyvajúcim na mieru rizika chudoby je typ domácnosti.

In terms of age we can say that children are more at-risk-of-poverty than adult and elderly people. Generally, persons aged 0 – 17 years represent the most vulnerable age group (at-risk-of-poverty rate is 21.9 %). Compared to the last year, it is an increase by 0.7 pp. Children were two times more at-risk-of-poverty compared to the persons belonging to age group of 50 – 64 years olds and at persons age 65, this difference was nearly threefold more than 65 years and over, this difference was nearly three time more. In comparison with children aged 0-17 we could see gradual decrease of at-risk-of-poverty rate in all other age groups (18-24, 25-49, 50-64 and 65 years old and over). In general we can state that the proportion of persons at risk of poverty has decreased when getting older.

Other of very important factors, which influence at-risk-of-poverty rate, is household typ.

V kategórii domácnosti bez závislých detí boli najviac ohrozenou skupinou jednočlenná domácnosť pozostávajúca z osoby vo veku do 65 rokov (24,1 %). U jednočlenných domácností boli častejšie vystavení riziku chudoby muži (23,5 %) ako ženy (17,5 %). U domácností bez závislých detí výsledky zo zisťovania EU SILC 2012 poukazujú na skutočnosť, že na mieru rizika chudoby významne vplýva počet členov domácnosti. Domácnosť jednotlivca je vo všeobecnosti z pohľadu disponibilných príjmov oveľa zraniteľnejším typom ako domácnosti, ktoré pozostávajú z vyššieho počtu dospelých členov.

In category of households without dependent children, the most vulnerable group represented one adult household aged under 65 (24.1 %). In the case of one adult households, men (23.5 %) were more often at-risk-of-poverty than women (17.5 %). According to EU SILC 2012 results for households without children point out that number of household members has evident influence on at-risk-of-poverty rate. One adult household is generally in term of disposable incomes much more vulnerable household type than households, which comprise of more than one adult member.

Tab. 2.2.3 Miera rizika chudoby po sociálnych transferoch v členení podľa typu domácnosti
At-risk-of-poverty rate after social transfers by household type

v %		in %
Miera rizika chudoby	EU SILC 2012	At-risk-of-poverty rate
Spolu	13,2	Total
Domácnosť bez závislých detí	9,0	Household without dependent children
Domácnosť jednotlivca vo veku < 65 rokov	24,1	One adult household aged < 65 years old
Domácnosť jednotlivca vo veku 65 +	14,7	One adult household aged 65 +
Domácnosť jednotlivca - muž	23,5	Single male
Domácnosť jednotlivca - žena	17,5	Single female
Domácnosť 2 dospelých, obaja vo veku < 65 rokov	9,1	2 adults household, both aged < 65 years old
Domácnosť 2 dospelých, aspoň jeden z nich vo veku 65 +	4,6	2 adults household, at least one aged 65 +
Domácnosti so závislými deťmi	16,5	Households with dependent children
Domácnosť 1 rodiča aspoň s 1 závislým dieťaťom	27,5	Single parent household with at least 1 child
Domácnosť 2 dospelých s 1 závislým dieťaťom	12,4	2 adults household with 1 dependent child
Domácnosť 2 dospelých s 2 závislými deťmi	14,3	2 adults household with 2 dependent children
Domácnosť 2 dospelých s 3 + závislými deťmi	35,1	2 adults household with 3+ dependent children

Z kategórie domácnosti so závislými deťmi sú z pohľadu miery rizika chudoby najviac ohrozenou skupinou domácnosti s dvoma dospelými a s tromi a viac závislými deťmi (35,1 %). Ďalšou rizikovou skupinou sú domácnosti jedného rodiča s aspoň jedným závislým dieťaťom, t. j. neúplné domácnosti (27,5 %). Môžeme konštatovať, že vyšší počet závislých detí v domácnosti a rovnako absencia ďalšieho dospelého člena v prípade neúplných domácnosti vedie k tomu, že sa tieto typy domácností častejšie dostávajú do rizika chudoby.

Domácnosti so závislými deťmi boli na Slovensku celkovo viac vystavené riziku chudoby (16,5 %) ako domácnosti bez závislých detí (9,0 %) – približne dvojnásobne. Medziročne domácnosti so závislými

From category of households with dependent children there are the most vulnerable household type in term of at-risk-of-poverty rate households with two adults and three and more dependent children (35.1 %). Other vulnerable group represents single parent households with at least one dependent child, i.e. incomplete households (27.5 %). We can say that higher count of dependent children living in households and also absence of other adult member in the case of incomplete households leads to situation that these household types are more often at-risk-of-poverty.

In Slovakia, households with dependent children were generally more at risk of poverty (16.5 %) than households without dependent children (9.0 %) – approximately two times more. Households with

deťmi klesli o 0,3 p. b. a domácnosti bez závislých detí o 1,1 p. b. stúpili.

dependent children decreased year-to-year by 0.3 pp and households without dependent children increased by 1.1 pp.

Tab. 2.2.4 Miera rizika chudoby po sociálnych transferoch v členení podľa najčastejšieho statusu ekonomickej aktivity a podľa pohlavia (pre osoby vo veku 18 rokov a viac)
At-risk-of-poverty rate after social transfers by most frequent activity status and by gender (for persons aged 18 years old and over)

v %		in %
Miera rizika chudoby	EU SILC 2012	At-risk-of-poverty rate
Pracujúci		In work
spolu	6,2	total
muži	6,6	male
ženy	5,6	female
Nepracujúci		Not at work
spolu	17,3	total
muži	17,7	male
ženy	17,1	female
v tom		of which
nezamestnaní		unemployed
spolu	44,6	total
muži	45,9	male
ženy	43,2	female
dôchodcovia		retired
spolu	7,7	total
muži	5,8	male
ženy	8,8	female
iné neaktívne osoby		other inactive persons
spolu	17,9	total
muži	15,0	male
ženy	20,3	female

Najčastejší status ekonomickej aktivity je definovaný ako status, ktorý jednotlivec uviedol vo viac ako polovici z celkového počtu mesiacov. Uvedenie statusu ekonomickej aktivity je postavené na princípe samodefinovania respondentom. V prípade, že u respondenta nastalo niekoľko aktivít v rovnakom mesiaci, určenie ekonomického statusu bolo stanovené na základe kritéria „najviac stráveného času“. Osoby, ktorým nemohol byť jednoznačne stanovený najčastejší status ekonomickej aktivity, sú pri výpočte indikátora vylúčené.

The most frequent activity status is defined as the status that individual declares himself to have occupied for more than half the total number of months. The activity status is self-defined by respondent. In the case, if more than one type of activities occurred in the same month, defining the activity status was based on criterion „of the most time spent“. Persons, for which it could not be clearly defined the most frequent activity status, they are excluded from calculation of indicator.

Z výsledkov zisťovania EU SILC 2012 vyplynulo, že podľa statusu ekonomickej aktivity boli nepracujúce osoby (17,3 %) takmer 3-krát viac ohrozené rizikom chudoby ako pracujúci (6,2 %).

From results based on EU SILC 2012 is evident that according to economic activity status persons not at work (17.3 %) were nearly 3 times more at-risk-of-poverty than working persons (6.2 %).

Celkovo boli najviac ohrozenou skupinou nezamestnané osoby (44,6 %), takmer každý druhý nezamestnaný bol ohrozený rizikom chudoby.

In total, the most vulnerable group are unemployed persons (44.6 %), almost each second unemployed person was at-risk-of-poverty. The least

Z nepracujúcich boli najmenej ohrozenou skupinou obyvateľstva dôchodcovia (7,7 %), aj napriek tomu, že sme u nich zaznamenali medziročný rast o 1,4 p. b.

Podľa výsledkov sa jednoznačne potvrdilo, že aktívna účasť na trhu práce a sociálna ochrana formou poskytovania starobných dávok sú faktory, ktoré zohrávajú dôležitú úlohu v boji proti chudobe, pretože pomáhajú konkrétnym skupinám obyvateľstva neprepadnúť pod hranicu rizika chudoby.

Rodová disparita sa zo všetkých statusov ekonomickej aktivity najviac prejavila v kategórii iné neaktívne osoby a dôchodcovia. Neaktívne osoby - ženy boli častejšie vystavené riziku chudoby (20,3 %) ako muži (15,0 %). U dôchodcov boli ženy (8,8 %) 1,5 násobne častejšie vystavené riziku chudoby ako muži (5,8 %).

Najmenšia rodová disparita sa prejavila v prípade pracujúcich, kde miera rizika chudoby pracujúcich mužov bola len o 1,0 p. b. vyššia ako miera rizika chudoby pracujúcich žien.

vulnerable group of population of all persons not at work were retired persons (7.7 %), despite the fact that we recorded for them a year-to-year increase by 1.4 pp.

According to results it was expressly proven that active participation in labour market and social protection in form of providing old-age benefits are factors, which play very important role in fight against poverty, because they help relevant groups of population not to fall below at-risk-of-poverty threshold.

Gender disparity turned to be of all economic activity statuses the most significant in category of other inactive persons and retired persons. Inactive persons - women were more often at-risk-of-poverty (20.3 %) than men (15.0 %). For retired persons, women (8.8 %) were more than 1.5 times often at risk of poverty compared to men (5.8 %).

The lowest gender disparity occurred in the case of working persons, where at risk of poverty rate of men in work was by only 1.0 pp higher than at risk of poverty rate of working women.

Tab. 2.2.5 Miera rizika chudoby po sociálnych transferoch v členení podľa vlastníckeho vzťahu k obydlíu a podľa vybraných vekových skupín a pohlavia
At-risk-of-poverty rate after social transfers by accomodation tenure status and by selected age groups and by gender

v %	in %		
Miera rizika chudoby	Vlastník alebo ubytovanie bezplatne <i>Owner or accomodation provided free</i>	Nájomca <i>Rent</i>	<i>At-risk-of-poverty rate</i>
Celková populácia			Total population
spolu	12,4	22,9	Total
muži	12,3	22,9	Male
ženy	12,4	22,9	Female
Veková skupina 0 – 17 roční			Age group 0 – 17 years old
spolu	20,1	36,6	Total
Veková skupina 18 – 64 roční			Age group 18 – 64 years old
spolu	11,6	19,7	Total
muži	11,3	19,7	Male
ženy	11,8	19,6	Female
Veková skupina 65 roční a starší			Age group 65 years old and over
spolu	7,8	8,7	Total
muži	6,0	-	Male
ženy	8,9	12,2	Female

Pre účely indikátora sa vlastnícky vzťah k obydlíu člení na dve nasledovné kategórie:

- vlastníka obydlia a ubytovanie poskytované bezplatne,
- nájomca.

Druhá kategória „nájomca“ zahŕňa nájomníkov a podnájomníkov platiacich plnú trhovú výšku nájomného, ako aj nájomníkov a podnájomníkov, ktorým bolo ubytovanie poskytované za cenu nižšiu ako je trhovú.

Podľa výsledkov EU SILC 2012 boli na Slovensku viac ohrození rizikom chudoby obyvatelia, ktorí žijú v prenajatom obydlí (22,9 %) ako obyvatelia, ktorí boli vlastními alebo mali ubytovanie poskytované bezplatne (12,4 %). V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa situácia u nájomcov výraznejšie zhoršila - podiel osôb ohrozených rizikom chudoby sa zvýšil o 4,0 p.b. V prípade vlastníkov alebo osôb, ktorým bolo ubytovanie poskytované zadarmo sa podiel osôb ohrozených rizikom chudoby nezmenil.

Rast v miere rizika chudoby sme zaznamenali v rámci medziročného porovnania u nájomcov takmer vo všetkých sledovaných vekových skupinách, okrem vekovej skupiny 65 roční a starší.

Najväčší nárast v miere rizika chudoby nastal oproti predchádzajúcemu roku u nájomcov, a to vo vekovej skupine 0 -17 ročných (percento ohrozenia rizikom chudoby sa zvýšilo z 27,7 % na 36,6 %). Pri obyvateľoch, ktorí boli vlastními alebo mali ubytovanie poskytované bezplatne bol v jednotlivých vekových kategóriách zaznamenaný medziročný mierny pokles, okrem vekovej skupiny 65 roční a starší, kde došlo k medziročnému rastu o 1,6 p.b. (rast bol zaznamenaný taktiež u mužov, ako aj u žien).

Disparita v miere rizika chudoby podľa vlastníckeho vzťahu k obydlíu medzi ženami a mužmi sa z pohľadu celkovej populácie Slovenska výraznejšie neprejavila.

Zo všetkých vybraných vekových skupín sa najväčšia disparita medzi mužmi a ženami prejavila u osôb 65 ročných a starších. V roku 2012 bolo v tejto vekovej skupine u vlastníkov, resp. u tých, ktorým bolo obydlie poskytované bezplatne, vystavených riziku chudoby viac žien ako mužov (o 2,9 p.b.). Za kategóriu „nájomca“ informácia o miere rizika chudoby v prípade mužov vo veku 65 rokov a viac nie je k dispozícii. Dôvodom je nízka relevantnosť dát vzhľadom na nízkočetné zastúpenie osôb v členení podľa pohlavia v príslušnej vekovej kategórii vlastníckeho vzťahu k obydlíu.

For purposes of indicator, accommodation tenure status is divided into two following categories:

- owner or accommodation provided free,
- rent.

The second category „rent“ includes tenants and subtenants paying prevailing market rent but also tenants and subtenants, when accommodation was provided at reduced rate rent.

According to results from EU SILC 2012 in Slovakia there were more at-risk-of-poverty that part of population living in rented dwelling (22.9 %) than those ones, who were owners of the dwelling or lived in accommodation provided free (12.4 %). In comparison with previous year, the situation of persons living in rented dwelling has significantly worsened – the share of persons at risk of poverty increased by 4.0 pp. In the case of owners or persons with accommodation provided free, the share of persons at risk of poverty has not changed.

A year-to-year increase of at-risk-of-poverty rate was observed nearly in all of the surveyed age groups of tenants, except for the age group of 65 years old and over.

The highest increase at-risk-of-poverty rate happened for persons living in rented dwelling in age group 0-17 years old compared to previous year (percentage of at-risk-of-poverty increased from 27.7 % to 36.6 %). For residents who were owners or had accommodation provided free, there was a slight annual decrease in different age groups, except in the age group of 65 years old and over, where there has been a year-to-year increase by 1.6 pp (the increase was recorded both in men and women).

Disparity in at-risk-of-poverty rate by accommodation tenure status between women and men was not in term of the whole population of Slovakia so significant.

The largest disparity of all selected age groups between men and women happened in the case of persons aged 65 and over. In 2012 there were in this age group in the case of owners or accommodation provided free, more women at-risk-of-poverty than men (by 2.9 pp). For category „rent“ information on at-risk-of-poverty rate of men aged 65 and over is not available. The reason is low data relevance due to low counts of persons divided by gender in relevant age group of accommodation tenure status to dwelling.

2.3 Miera materiálnej deprivácie v členení podľa vybraných vekových skupín, pohlavia a statusu príjmovej chudoby

Indikátor miera materiálnej deprivácie vyjadruje podiel populácie (v percentách), ktorá čelí vynútenému nedostatku v aspoň troch, resp. v aspoň štyroch z celkovo deviatich deprivačných položiek patriacich do dimenzie finančnej záťaže a vlastníctva predmetov dlhodobej spotreby. Vo výpočte indikátora sa berú do úvahy tieto nasledovné deprivačné položky:

- 1) nedoplatky spojené s hypotékou alebo nájomným, úhradou za energie alebo splácaním nákupov na splátky a iných pôžičiek,
- 2) schopnosť dovoliť si ísť raz za rok na jeden týždeň dovolenky mimo domu,
- 3) schopnosť dovoliť si jesť jedlo s mäsom, kuraťom, rybou (alebo vegetariánskou obdovou) každý druhý deň,
- 4) schopnosť čeliť neočakávaným výdavkom vo výške sumy stanovenej ako mesačná národná hranica rizika chudoby za obdobie predchádzajúceho roka,
- 5) domácnosť si nemôže dovoliť telefón (vrátane mobilného telefónu),
- 6) domácnosť si nemôže dovoliť farebný televízor,
- 7) domácnosť si nemôže dovoliť práčku,
- 8) domácnosť si nemôže dovoliť automobil,
- 9) schopnosť domácnosti finančne si dovoliť udržiavať doma primerané teplo.

Podľa výsledkov uvedených v tabuľke 2.3 je vidieť výrazný rozdiel v miere materiálnej deprivácie v aspoň troch a v aspoň štyroch položkách. Celkovo vynútenému nedostatku v aspoň štyroch z deviatich sledovaných položiek čelilo o viac ako polovicu menej ľudí ako vynútenému nedostatku v aspoň troch položkách.

V porovnaní s predchádzajúcim rokom nastal v miere materiálnej deprivácie v aspoň 3 položkách rast vo všetkých analyzovaných vekových skupinách. Celková miera materiálnej deprivácie v prípade vynúteného nedostatku v aspoň 3 položkách vzrástla o 2,7 p.b. (z 22,0 % na 22,7 %). Oproti tomu v prípade vynúteného nedostatku v aspoň 4 položkách bol zaznamenaný mierny pokles vo všetkých vekových kategóriách, okrem vekovej skupiny 65 roční a starší, kde došlo k medziročnému rastu o 1,1 p.b. Ukazovatele, ktoré vstupujú do výpočtu indikátora, sa týkali obdobia zberu údajov (apríl 2012) a obdobia posledných 12 mesiacov od dátumu zberu údajov (apríl 2011 - apríl 2012).

2.3 Material deprivation rate by selected age groups, gender and by at-risk-of-poverty status

Indicator material deprivation rate is defined as the percentage of population with an enforced lack of at least three or at least four out of nine material deprivation items in the economic strain and durables dimension.

In calculation of indicator these following nine items are taken into account:

- 1) arrears on mortgage or rent payments, utility bills, hire purchase instalments or other loan payments,
- 2) capacity to afford paying for one week's annual holiday away from home,
- 3) capacity to afford a meal with meat, chicken, fish (or vegetarian equivalent) every second day,
- 4) capacity to face unexpected financial expenses set as amount corresponding to the monthly national at-risk-of-poverty threshold of the previous year,
- 5) household cannot afford a telephone (including mobile phone),
- 6) household cannot afford a colour TV,
- 7) household cannot afford a washing machine,
- 8) household cannot afford a car,
- 9) ability of the household to pay for keeping its home adequately warm.

According to results in table 2.3 we can see evident difference in material deprivation rate in at least three and at least four items. In total, enforced lack of at least four out of nine observed items faced by more than half less people than enforced lack of at least three items.

Compared to the previous year, there was an increase in material deprivation rate of at least 3 items in all analysed age groups of persons. In the case of enforced lack of at least 3 items, there was an increase in total material deprivation rate by 2.7 pp (from 22.0 % to 22.7 %). On the other hand, in the case of enforced lack of at least 4 items, there was a slight decrease in all age groups, except for the age group 65 years old and over, where there has been a year-to-year increase by 1.1 pp.

Variables, which are taken into account in calculation of indicator, related to period of fieldwork (April 2012) and period of the last 12 months from the date of fieldwork (April 2011 - April 2012).

Tab. 2.3 Miera materiálnej deprivácie v členení podľa vybraných vekových skupín, pohlavia a statusu príjmovej chudoby
Material deprivation rate by selected age groups, gender and by at-risk-of-poverty status

v %

in %

Miera materiálnej deprivácie	3 položky 3 items			4 položky 4 items			Material deprivation rate
	Spolu Total	pod below	nad above	Spolu Total	pod below	nad above	
		hranicou chudoby poverty threshold			hranicou chudoby poverty threshold		
Celková populácia							Total population
spolu	22,7	54,3	17,9	10,5	34,8	6,7	Total
muži	21,5	55,1	16,4	10,1	36,2	6,2	Male
ženy	23,9	53,4	19,3	10,8	33,3	7,3	Female
Veková skupina 0 – 17 roční							Age group 0 – 17 years old
spolu	23,9	52,9	15,7	11,9	34,9	5,5	Total
Veková skupina 18 – 64 roční							Age group 18 – 64 years old
spolu	21,5	53,9	17,0	10,1	35,3	6,5	Total
muži	20,8	55,2	16,1	10,0	36,4	6,4	Male
ženy	22,3	52,7	17,9	10,1	34,3	6,6	Female
Veková skupina 65 roční a starší							Age group 65 years old and over
spolu	27,4	61,3	24,5	10,8	29,9	9,2	Total
muži	23,0	54,3	21,1	7,5	25,8	6,4	Male
ženy	30,1	64,2	26,7	12,8	31,5	11,0	Female

Pri analýze celkovej miery materiálnej deprivácie podľa pohlavia z údajov EU SILC 2012 neboli v jednotlivých kategóriách vyjadrujúcich počet depriváčnych položiek, zaznamenané výraznejšie rozdiely. Celkovo môžeme povedať, že u žien bola miera vynúteného nedostatku mierne vyššia ako mužov. Najviac sa rozdiel medzi pohlaviami prejavil vo vekovej kategórii 65 ročných a viacročných osôb. V roku 2012 v tejto vekovej kategórii čelilo vynútenému nedostatku v aspoň 3 položkách o 7,1 p.b. viac žien ako mužov. Pri miere deprivácie v aspoň 4 položkách predstavoval v roku 2012 rozdiel medzi pohlaviami tejto vekovej kategórie 5,3 p.b.. Z hľadiska rozdielov medzi pohlaviami bola najvyrovnanejšou veková skupina 18 - 64 ročných osôb.

Z hľadiska veku boli viac vystavené vynútenému nedostatku v aspoň 3 položkách 65 ročné a staršie osoby (27,4 %) a deti vo veku 0-17 rokov (23,9 %). V aspoň 4 položkách boli zo všetkých vekových kategórií v najvyššej miere deprivované deti (11,9 %).

Výrazný rozdiel v pociťovaní vynúteného nedostatku v rôznych skupinách obyvateľstva podľa veku a pohlavia sa prejavil až po tom, keď sa zobra

In analysis of total material deprivation rate by gender from EU SILC 2012, no significant differences were found in different categories expressing the number of deprivation items. Totally we can say that rate of enforced lack of women was slightly higher than in the case of men. The most significant male/female difference was in the age group 65 years old and over. In 2012, in this age group, there were 7.1 pp more women than men, who faced to enforced lack of at least 3 items. In the case of material deprivation rate of at least 4 items, the was 5.3 pp in this age group in 2012. In terms of male/female difference, the most stable age group were persons 18-64 years old.

In term of age, enforced lack of at least 3 items faced more persons aged 65 and over (27.4 %) and children aged 0-17 (23.9 %). In enforced lack of at least 4 items children were more at-risk-of-poverty of all age groups (11.9 %).

Significant difference in feeling enforced lack in different groups of population by age and gender happened after taking into account monetary poverty

do úvahy status príjmovej chudoby. Vo všeobecnosti častejšie čelili vynútenému nedostatku osoby, ktoré boli ohrozené rizikom chudoby.

Miera materiálnej deprivácie aspoň v 3 položkách bola v jednotlivých vekových skupinách v prípade osôb nad aj pod hranicou rizika chudoby podobná - s rastúcim vekom postupne rástla. Najviac deprivované osoby boli vo vekovej skupine 65 roční a starší - s príjmom pod hranicou rizika chudoby - 61,3 % a s príjmom nad hranicou rizika chudoby - 24,5 %.

Pri miere materiálnej deprivácie v aspoň štyroch položkách môžeme sledovať odlišnú situáciu. Z jednotlivých vekových skupín v riziku chudoby bola skupina osôb 65 roční a starší najmenej deprivovaná (29,9 %). Naopak, v prípade osôb s príjmom nad hranicou rizika chudoby bola táto veková skupina najviac deprivovaná (9,2 %).

status. In general, the most often faced to enforced lack those persons, who were at-risk-of-poverty.

Material deprivation rate in at least 3 items was similar in each age group in the case of persons above and below at-risk-of-poverty threshold - it gradually increased with getting older. Most deprived persons were in the age group 65 years and over - with income below at-risk-of-poverty threshold - 61.3% and with income above at-risk-of-poverty threshold - 24.5%.

In material deprivation rate in at least four items we can see different situation. The least deprived of all age groups below at-risk-of-poverty threshold was the group of persons 65 years and over (29.9 %). Vice-versa, in the case of persons with income above at-risk-of-poverty threshold, this age group was the most deprived (9.2 %).

2.4 Miera nízkej pracovnej intenzity

Miera nízkej pracovnej intenzity vyjadruje podiel osôb, ktoré žijú v domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou (menej než 20%), k populácii vo veku 0-59 rokov.

Pracovná intenzita domácnosti predstavuje pomer medzi počtom mesiacov, ktoré všetci členovia domácnosti v pracovnom veku odpracovali počas príjmového referenčného obdobia na strane jednej a celkovým počtom mesiacov, ktoré by mohli byť teoreticky odpracované týmito členmi domácnosti na strane druhej. Definícia pracovného veku sa vzťahuje na osoby vo veku 18-59 rokov, s vylúčením osôb, ktoré sú študentmi vo veku 18-24 rokov.

V domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou žilo na Slovensku podľa údajov EU SILC 2011 celkovo 7,2 % obyvateľov vo veku 0 – 59 rokov.

V členení podľa krajov sa v miere nízkej pracovnej intenzity výrazne prejavili regionálne disparity. Najvyšší podiel osôb, ktoré boli ohrozené nízkou pracovnou intenzitou, bol zaznamenaný v Banskobystrickom (11,1 %) a v Nitrianskom kraji (10,2 %). Nad celoslovenským priemerom sa nachádzal aj Prešovský (9,0 %) a Košický kraj (8,5 %). Naopak menej ohrození nízkou pracovnou intenzitou boli obyvatelia Trnavského, Trenčianskeho a Žilinského kraja, pričom miera nízkej pracovnej intenzity mala najnižšiu úroveň v prípade Bratislavského kraja (2,6 %).

2.4 Low work intensity rate

Low work intensity rate is defined as the percentage of persons, who live in households with very low work intensity (less than 20 %), to population aged 0-59.

Work intensity of household refers to the ratio between the number of months that all „working age“ household members have been working during the income reference year and the total number of months that could theoretically have been worked by the same household members. Definition of working age refers to persons aged 18 to 59 years old with exception of persons, who are students aged 18 to 24 years old.

According to EU SILC 2011 totally 7.2 % of population aged 0 – 59 lived in Slovakia in households with very low work intensity.

In low work intensity rate by regions significant regional disparities occurred. The highest percentage of persons, who were vulnerable from the view of low work intensity, was in regions of Banská Bystrica (11.1 %) and Nitra (10.2 %). Also regions of Prešov (9.0 %) and Košice (8.5 %) were above average value expressed for the whole Slovakia. Vice-versa, population of regions of Žilina, Trenčín and Trnava was less in danger of low work intensity and low work intensity rate had the lowest value in the case of region of Bratislava (2.6 %).

Tab. 2.4 Miera nízkej pracovnej intenzity v členení podľa krajov
Low work intensity rate by regions

Miera nízkej pracovnej intenzity	EU SILC 2012	<i>Low work intensity rate</i>
Spolu	7,2	<i>Total</i>
Bratislavský kraj	2,6	<i>Region of Bratislava</i>
Trnavský kraj	5,3	<i>Region of Trnava</i>
Trenčiansky kraj	5,1	<i>Region of Trenčín</i>
Nitriansky kraj	10,2	<i>Region of Nitra</i>
Žilinský kraj	4,5	<i>Region of Žilina</i>
Banskobystrický kraj	11,1	<i>Region of Banská Bystrica</i>
Prešovský kraj	9,0	<i>Region of Prešov</i>
Košický kraj	8,5	<i>Region of Košice</i>

2.5 Rozptyl okolo hranice rizika chudoby v členení podľa pohlavia

Indikátor rozptyl okolo hranice rizika chudoby vyjadruje podiel osôb (v percentách) z celkovej populácie, ktorých ekvivalentný disponibilný príjem sa nachádza pod hranicou rizika chudoby, ktorá je stanovená ako 40 %, 50 % a 70 % národného mediánu ekvivalentného disponibilného príjmu.

Pre tento indikátor sa vypočítavajú rôzne miery rizika chudoby (po sociálnych transferoch) v členení podľa pohlavia, pričom sa používajú alternatívne hranice rizika chudoby. Vo výpočte indikátora je každá osoba zaradená do príslušnej kategórie podľa jej pohlavia.

Podobne ako v celkovej miere rizika chudoby (60 % mediánu), tak ani v miere rizika chudoby pre hranicu 40 % a 50 % mediánu sa výraznejšie rodový rozdiel neprejavil. V prípade hranice 40 % mediánu boli rizikom chudoby viac ohrození muži ako ženy (o 0,3 p. b.). Pri 50 %-tnom mediáne boli už ohrozené viac rizikom chudoby ženy (o 0,1 p.b.). Výraznejšie sa rodový rozdiel prejavil pri hranici chudoby 70 % mediánu, kde ženy boli viac ohrozené rizikom chudoby ako muži o 1,6 p. b..

2.5 Dispersion around the at-risk-of-poverty threshold by gender

Indicator dispersion around the at-risk-of-poverty threshold is defined as the percentage of persons, over the total population, with an equivalised disposable income below 40 %, 50 % and 70 % of the national median equivalised disposable income.

For this indicator different at-risk-of-poverty rates (after social transfers) broken down by gender are calculated with alternative at-risk-of-poverty thresholds. In calculation of indicator each person is classified in relevant category according to his/her age and gender.

Similarly as in total at-risk-of-poverty rate (60 % of median), also in the case of at-risk-of-poverty rate with threshold defined as 40 % and 50 % of median, gender disparity was not so significant. In the case of threshold 40 % of median there were more men than women at risk of poverty (by 0.3 pp). At 50% of median there were already more women at risk of poverty (by 0.1 pp). More significant was this gender disparity for poverty threshold defined as 70 % of median, where women were more at-risk-of-poverty than men by 1.6 pp.

Tab. 2.5 Rozptyl okolo hranice rizika chudoby v členení podľa pohlavia
Dispersion around the at-risk-of-poverty threshold by gender

v %		in %
Rozptyl okolo hranice rizika chudoby	EU SILC 2012	<i>Dispersion around at-risk-of-poverty threshold</i>
40 % mediánu		40 % median
spolu	4,3	<i>total</i>
muži	4,5	<i>male</i>
ženy	4,2	<i>female</i>
50 % mediánu		50 % median
spolu	7,8	<i>total</i>
muži	7,8	<i>male</i>
ženy	7,9	<i>female</i>
70 % mediánu		70 % median
spolu	20,4	<i>total</i>
muži	19,6	<i>male</i>
ženy	21,2	<i>female</i>

2.6 Nerovnomernosť príjmového rozdelenia: S80/S20 pomer príjmov horného a dolného kvintilu   **2.6 Inequality of income distribution: S80/S20 income quintile share ratio**

Indikátor nerovnomernosť príjmového rozdelenia S80/S20 vyjadruje podiel sumy ekvivalentného disponibilného príjmu 20 % osôb z populácie s najvyššími príjmami (horný kvintil) a sumy ekvivalentného disponibilného príjmu 20 % osôb z populácie s najnižšími príjmami (dolný kvintil).

Koeficient môže teoreticky nadobúdať hodnoty od 1 do nekonečna, v praxi však v krajinách EÚ nadobúda hodnoty maximálne v intervale od 2 do 12. Čím vyššia je hodnota tohto koeficienta, tým vyššie sú celkové príjmy 20 % najbohatších osôb v spoločnosti v pomere k celkovým príjmom 20 % najchudobnejších osôb.

Indicator S80/S20 income quintile share ratio is the ratio of the sum of equivalised disposable income received by the 20 % of the country's population with the highest equivalised disposable income (top inter-quintile interval) to that received by the 20 % of the country's population with the lowest equivalised disposable income (lowest inter-quintile interval).

Coefficient can theoretically gain values from 1 to infinite values, however practically in EU countries it gains maximum values from range 2 to 12. The higher is value of this coefficient, the higher are total incomes of 20 % of the richest persons in society in proportion to total incomes of 20 % of the poorest persons.

Tab. 2.6 Nerovnomernosť príjmového rozdelenia S80/S20 pomer príjmov horného a dolného kvintilu v členení podľa krajov
Inequality of income distribution S80/S20 income quintile share ratio by regions

Nerovnomernosť príjmového rozdelenia S80/S20	EU SILC 2012	<i>Inequality of income distribution S80/S20</i>
Spolu	3,7	<i>Total</i>
Bratislavský kraj	3,7	<i>Region of Bratislava</i>
Trnavský kraj	3,3	<i>Region of Trnava</i>
Trenčiansky kraj	3,2	<i>Region of Trenčín</i>
Nitriansky kraj	3,9	<i>Region of Nitra</i>
Žilinský kraj	3,6	<i>Region of Žilina</i>
Banskobystrický kraj	3,8	<i>Region of Banská Bystrica</i>
Prešovský kraj	4,4	<i>Region of Prešov</i>
Košický kraj	3,5	<i>Region of Košice</i>

Z vyššie uvedenej tabuľky vyplýva, že na Slovensku vo všeobecnosti nie sú príjmové nerovnosti príliš veľké. Hodnoty ukazovateľa S80/S20 v prípade Bratislavského kraja sa nachádzajú na približne rovnakej úrovni ako je celoslovenský priemer (3,7). Môžeme povedať, že v Bratislavskom kraji je suma ekvivalentných disponibilných príjmov 20 % osôb s najvyššími príjmami takmer štyrikrát vyššia, ako suma príjmov 20 % osôb s najnižšími príjmami. Najvyššia príjmová nerovnosť sa prejavila v Prešovskom (4,4), Nitrianskom (3,9) a Banskobystrickom (3,8) kraji. Najnižšia príjmová nerovnosť podľa tohto ukazovateľa bola zaznamenaná v Trenčianskom (3,2) a Trnavskom kraji (3,3).

From table displayed above follows that generally in Slovakia inequalities of income distribution are not too high. Values of indicator S80/S20 for region of Bratislava are approximately at the same level like the average value expressed for the whole Slovakia (3,7). We can say that in region of Bratislava the sum of equalised disposable incomes received by the 20 % of persons with the highest incomes is almost four times higher than the sum of incomes received by 20 % of persons with the lowest incomes. The highest income inequality happened in region of Prešov (4.4) and regions of Nitra (3.9) and Banská Bystrica (3.8). The lowest income inequality according to this indicator occurred in region of Trenčín (3.2) and region of Trnava (3.3).

2.7 Nerovnomernosť príjmového rozdelenia: Gini koeficient

Indikátor Gini koeficient vyjadruje vzťah kumulatívnych podielov populácie členenej podľa výšky ekvivalentných disponibilných príjmov, ku kumulatívnym podielom ich celkového ekvivalentného disponibilného príjmu.

Gini koeficient patrí medzi najznámejšie ukazovatele príjmovej nerovnosti. Kým ukazovateľ S80/S20 porovnáva z pohľadu príjmu len horné a dolné vrstvy spoločnosti, Gini koeficient berie do úvahy príjmy celej spoločnosti. Gini koeficient môže teoreticky nadobúdať hodnoty od 0 do 1, resp. v percentuálnom vyjadrení, od 0 % do 100 %. Keby v spoločnosti existovala absolútna rovnosť v príjmoch,

2.7 Inequality of income distribution: Gini coefficient

The Gini coefficient is defined as the relationship of cumulative shares of the population arranged according to the level of equalised disposable income, to the cumulative share of the equalised total disposable income received by them.

Gini coefficient belongs to the best known indicators of inequality of income distribution. While indicator S80/S20 in term of income compares only top and lowest parts of society, Gini coefficient takes into account income of whole population. Gini coefficient can theoretically gain values from 0 to 1 or in percentage expression, values from 0 % to 100 %. If in society absolute equality of incomes existed, Gini

Gini koeficient by nadobúdal hodnotu 0 %. Naopak, ak by všetky príjmy v spoločnosti patrili len jednej osobe, tak Gini koeficient by mal hodnotu 100 %. Čím je Gini koeficient vyšší, tým je väčšia príjmová nerovnosť v spoločnosti.

coefficient would have value 0 %. On the other hand, if all incomes in society belonged only to one person, then Gini coefficient would have value 100 %. The higher is value of Gini coefficient, the higher is inequality of income distribution in society.

Tab. 2.7 Nerovnomernosť príjmového rozdelenia: Gini koeficient v členení podľa krajov
Inequality of income distribution: Gini coefficient by regions

Nerovnomernosť príjmového rozdelenia Gini koeficient	EU SILC 2012	<i>Inequality of income distribution Gini coefficient</i>
Spolu	25,3	<i>Total</i>
Bratislavský kraj	25,0	<i>Region of Bratislava</i>
Trnavský kraj	23,4	<i>Region of Trnava</i>
Trenčiansky kraj	22,5	<i>Region of Trenčín</i>
Nitriansky kraj	25,7	<i>Region of Nitra</i>
Žilinský kraj	24,8	<i>Region of Žilina</i>
Banskobystrický kraj	25,6	<i>Region of Banská Bystrica</i>
Prešovský kraj	26,7	<i>Region of Prešov</i>
Košický kraj	23,9	<i>Region of Košice</i>

Podobne ako podľa ukazovateľa S80/S20, tak aj podľa Gini koeficienta na Slovensku vo všeobecnosti nie sú príjmové nerovnosti príliš veľké. Najvyššia hodnota Gini koeficienta bola zaznamenaná v Prešovskom kraji (26,7). Nad celoslovenským priemerom sa nachádza ešte Banskobystrický (25,6) a Nitriansky kraj (25,7). Najnižšie hodnoty (rovnako ako pri ukazovateli S80/S20) boli zaznamenané v Trenčianskom a Trnavskom kraji (22,5 resp. 23,4).

Similarly as according to indicator S80/S20, generally inequalities of income distribution based on Gini coefficient are also not so huge in Slovakia. The highest value of Gini coefficient occurred in region of Prešov (26.7). Region of Banská Bystrica (25.6) and Nitra (25.7) has been above the average value expressed for the whole Slovakia yet.. The lowest values (as well as in S80/S20 indicator) occurred in regions of Trenčín and Trnava (22.5 and 23.4).

2.8 Miera rizika chudoby pred sociálnymi transfermi v členení podľa vybraných vekových skupín a pohlavia

Miera rizika chudoby pred sociálnymi transfermi vyjadruje podiel osôb v percentách (z celkovej populácie), ktorých ekvivalentný disponibilný príjem pred sociálnymi transfermi sa nachádza pod hranicou rizika chudoby.

Miera rizika chudoby pred sociálnymi transfermi sa vyjadruje prostredníctvom dvoch samostatných indikátorov:

- **Miera rizika chudoby pred sociálnymi transfermi, okrem starobných a pozostalostných dávok**

Indikátor je založený na definícii príjmu, ktorá zahŕňa dôchodky (t. j. starobné a pozostalostné dávky), ale ostatné sociálne transfery sa pri výpočte

2.8 At-risk-of-poverty rate before social transfers by selected age groups and by gender

The at-risk-of-poverty rate before social transfers shows the percentage of persons (over the total population) having an equivalised disposable income before social transfers below the at-risk-of-poverty threshold.

The at-risk-of-poverty rate before social transfers is expressed through two individual indicators:

- **At-risk-of-poverty rate before social transfers, except old-age and survivors' benefits**

Indicator is based on definition of income, which includes pensions (i.e. old-age and survivors' benefits), but excludes other social transfers.

indikátora nezohľadňujú.

- **Miera rizika chudoby pred všetkými sociálnymi transfermi (vrátane starobných a pozostalostných dávok)**
- **At-risk-of-poverty rate before all social transfers (including old-age and survivors' benefits)**

Indikátor je založený na definícii príjmu, ktorá nezohľadňuje žiadny zo sociálnych transferov, t. j. ani dôchodky (starobné a pozostalostné dávky).

Indicator is based on definition of income, which excludes all social transfers, i.e. not take into account neither pensions (old-age and survivors' benefits).

V zisťovaní EU SILC sa za sociálne transfery považujú:

In EU SILC survey we consider as social transfers:

- rodinné dávky a príspevky pre rodiny s deťmi,
- príspevky na bývanie,
- dávky v nezamestnanosti,
- starobné dávky,
- dávky pre pozostalých,
- nemocenské dávky,
- dávky v invalidite,
- príspevky na vzdelanie,
- dávka a príspevky v rámci sociálnej exklúzie.
- family/children-related allowances,
- housing allowances,
- unemployment benefits,
- old-age benefits,
- survivors' benefits,
- sickness benefits,
- disability benefits,
- education-related allowances,
- social exclusion not elsewhere classified.

Tab. 2.8.1 Miera rizika chudoby pred sociálnymi transfermi okrem starobných a pozostalostných dávok
At-risk-of-poverty rate before social transfers, except old-age and survivor's benefits

<i>v %</i>		<i>in %</i>
Miera rizika chudoby	EU SILC 2012	<i>At-risk-of-poverty rate</i>
Celková populácia		<i>Total population</i>
spolu	20,0	<i>total</i>
muži	20,2	<i>male</i>
ženy	19,8	<i>female</i>
Veková skupina 0 – 17 roční		<i>Age group 0 – 17 years old</i>
spolu	31,2	<i>total</i>
Veková skupina 18 – 64 roční		<i>Age group 18 – 64 years old</i>
spolu	19,1	<i>total</i>
muži	19,2	<i>male</i>
ženy	19,0	<i>female</i>
Veková skupina 65 roční a starší		<i>Age group 65 years old and over</i>
spolu	11,7	<i>total</i>
muži	8,6	<i>male</i>
ženy	13,6	<i>female</i>

Tab.2.8.2 Miera rizika chudoby pred všetkými sociálnymi transfermi (vrátane starobných a pozostalostných dávok)

At-risk-of-poverty rate before all social transfers (including old-age and survivor's benefits)

<i>v %</i>		<i>in %</i>
Miera rizika chudoby	EU SILC 2012	<i>At-risk-of-poverty rate</i>
Celková populácia		Total population
spolu	37,9	<i>total</i>
muži	35,0	<i>male</i>
ženy	40,5	<i>female</i>
Veková skupina 0 – 17 roční		Age group 0 – 17 years old
spolu	36,1	<i>total</i>
Veková skupina 18 – 64 roční		Age group 18 – 64 years old
spolu	29,4	<i>total</i>
muži	27,7	<i>male</i>
ženy	31,1	<i>female</i>
Veková skupina 65 roční a starší		Age group 65 years old and over
spolu	83,3	<i>total</i>
muži	83,0	<i>male</i>
ženy	83,5	<i>female</i>

U špecifických skupín obyvateľstva zohráva dôležitú úlohu v boji proti chudobe sociálna ochrana v podobe rôznych sociálnych transferov. Ak by sa z prijatých sociálnych transferov zohľadnili v celkovom ekvivalentnom disponibilnom príjme osôb len starobné a pozostalostné dávky, tak v sledovanom roku 2012 bolo ohrozených rizikom chudoby 20,0 % obyvateľstva (Tab. 2.8.1). Ak by sa nezohľadnil žiadny z prijatých sociálnych transferov (vrátane starobných a pozostalostných dávok), potom by sa celková miera rizika chudoby pred všetkými sociálnymi transfermi zvýšila takmer dvojnásobne na 37,9 % (Tab. 2.8.2).

Z hľadiska pohlavia boli v prípade miery rizika chudoby pred všetkými sociálnymi transfermi chudobou viac ohrozené ženy ako muži.

Výraznejšie rozdiely sa v oboch mierach prejavili v členení podľa vybraných vekových skupín. Po zohľadnení starobných a pozostalostných dávok ako jediných zo všetkých sociálnych transferov, boli riziku chudoby najviac vystavené deti vo veku 0 – 17 rokov (31,2 %), naopak v lepšej situácii boli osoby vo veku 65 rokov a viac (11,7 %). Avšak, ak sa v ekvivalentnom disponibilnom príjme osôb nezohľadní ani jeden z prijatých sociálnych transferov, najviac ohrozenou skupinou sa stávajú 65 ročné a staršie osoby. Miera rizika chudoby pred všetkými sociálnymi

For specific groups of population social protection through different social transfers plays very important role in fight against poverty. If there are taken into account of all social transfers received only old-age and survivor's benefits in total equivalised disposable personal income, so in observed period 2011 there will be 20.0 % of population at-risk-of-poverty (Table 2.8.1). If there are not taken into account any of all social transfers received (including old-age and survivor's benefits), then total at-risk-of-poverty rate before all social transfers will be almost two times higher – on 37.9 % (Table 2.8.2).

In term of gender, in the case of at-risk-of-poverty rate before all social transfers, women were more affected by the risk of poverty than men.

The most significant differences in both at-risk-of-poverty rates happened in breakdown by selected age groups. After taking into account old-age and survivor's benefits as the only ones of all social transfers received, the most vulnerable group represented children aged 0 – 17 years old (31.2 %), vice-versa, in better situation were persons aged 65 and over (11.7 %). However if we do not take into account any of all social transfers received inequivalised disposable personal income, the most vulnerable group has become persons aged 65 years

transfermi bola u tejto skupiny obyvateľstva (dôchodcov) až 2,2 násobne vyššia ako je priemerná hodnota tejto miery rizika chudoby za celú populáciu Slovenska a viac ako osem násobne vyššia ako bola v prípade rovnakej vekovej skupiny osôb po zohľadnení starobných a pozostalostných dávok v ekvivalentnom disponibilnom príjme.

old and over. At-risk-of-poverty rate before all social transfers was in this group of population (pensioners) 2.2 times higher than average value of this at-risk-of-poverty rate expressed for whole population of Slovakia and more than eight times higher than was in the case of the same age group of population after taking into account old-age and survivor's benefits in equivalised disposable income.

3. Stratégia Európa 2020 a jej ciele

Začiatkom roka 2010 bola Európskou komisiou vyhlásená stratégia na zabezpečenie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu tzv. Európa 2020, ktorá určuje pre európske sociálne trhové hospodárstvo víziu na obdobie nadchádzajúceho desaťročia. Táto nová vízia, ktorá nahrádza predchádzajúcu Lisabonskú stratégiu, spočíva na troch prepojených a vzájomne sa podporujúcich prioritných oblastiach zameraných na:

- inteligentný rast: rozvoj hospodárstva založeného na znalostiach a inováciách,
- udržateľný rast: podpora efektívnejších zdrojov a zdrojov viac ohľaduplnejších k prostrediu, podpora konkurenčnejšej ekonomiky,
- inkluzívny rast: podpora hospodárstva s vysokou mierou zamestnanosti poskytujúcou sociálnu a územnú kohéziu.

V stratégii sa stanovilo päť hlavných cieľov, ktoré vymedzujú, aký pokrok by mala EÚ dosiahnuť do roku 2020:

- miera zamestnanosti obyvateľov vo veku 20-64 rokov by mala dosiahnuť minimálne 75 %,
- úroveň investícií do výskumu a vývoja by mala dosiahnuť aspoň 3 % HDP EÚ,
- znížiť emisie skleníkových plynov najmenej o 20 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990 alebo o 30 % za priaznivých podmienok, zvýšiť podiel obnoviteľných zdrojov energie na konečnej spotrebe energie o 20 % a zvýšiť energetickú účinnosť minimálne o 20 %,
- podiel ľudí, ktorí predčasne ukončia školskú dochádzku by sa mal znížiť pod 10 % a minimálne 40 % mladých ľudí by malo mať vysokoškolské vzdelanie,
- o 20 miliónov ľudí menej by malo byť ohrozených chudobou.

Na základe uvedených cieľov bude možné prostredníctvom merateľných indikátorov sledovať tempo hospodárskeho rastu. Na meranie cieľa v oblasti sociálnej inklúzie, t.j. vymaniť do roku 2020 z rizika chudoby a sociálnej exklúzie 20 miliónov ľudí, bol stanovený **agregovaný indikátor chudoby alebo sociálneho vylúčenia**. Pri jeho vymedzení sa vychádza z multidimenzionálneho prístupu k meraniu chudoby, čo znamená, že sa v indikátore okrem konceptu príjmovej chudoby zohľadňujú ďalšie dve dimenzie – materiálna deprivácia a vylúčenie z trhu práce. Agregovaný indikátor vzniká kombináciou troch čiastkových indikátorov – miery rizika chudoby, miery materiálnej deprivácie a miery nízkej pracovnej intenzity a je definovaný ako počet ľudí, ktorí sú

3. The Europe 2020 Strategy and its targets

At the beginning of 2010 the European Commission launched strategy for ensuring smart, sustainable and inclusive growth, i.e. the Europe 2020 Strategy, which sets out a vision for Europe's social market economy over the next decade. This new vision, replacing previous the Lisbon strategy, rests on three interlocking and mutually reinforcing priority areas aimed at:

- smart growth: developing an economy based on knowledge and innovation,
- sustainable growth: promoting resources-efficient and resources more considerate to the environment, promoting more competitive economy,
- inclusive growth: fostering a high-employment economy delivering social and territorial cohesion.

In the Strategy there were identified five representative headline targets, which define where the EU should be by 2020:

- employment rate of the population aged 20-64 should be minimum 75 %,
- level of investments into research and development should be at least 3 % of the EU's GDP,
- to reduce greenhouse gas emissions by at least 20% compared to 1990 levels or by 30%, if the conditions are right; increase the share of renewable energy sources in our final energy consumption to 20%; and a 20% increase in energy efficiency,
- the share of early school leavers should be under 10% and at least 40% of the younger generation should have a university degree or diploma,
- 20 million less people should be at risk of poverty.

On the base of mentioned targets it will be possible to track economic progress through measurable indicators. For measuring target in social inclusion area, i.e. to reduce by 20 million number of persons at-risk-of-poverty and social exclusion by 2020, **aggregate indicator of poverty or social exclusion** was defined. In its definition it stems from multidimensional approach to measuring poverty, what means that in addition to income poverty concept also other two dimensions are taken into account in indicator – material deprivation and labour market exclusion. Aggregate indicator is created by combination of three partial indicators – at-risk-of-poverty rate, material deprivation rate and low work intensity rate and it is defined like number of persons

ohrození rizikom chudoby a/alebo sú materiálne deprivovaní a/alebo žijú v domácnosti s nízkou pracovnou intenzitou.

who are at-risk-of-poverty and/or are materially deprived and/or live in households with low work intensity.

3.1 Agregovaný indikátor chudoby alebo sociálneho vylúčenia

3.1 Aggregate indicator of poverty or social exclusion

Pri vymedzení agregovaného indikátory chudoby alebo sociálneho vylúčenia sa vychádza z multidimenzionálneho prístupu k meraniu chudoby. Znamená to, že sa v indikátore okrem konceptu príjmovej chudoby zohľadňujú ďalšie dve dimenzie – materiálna deprivácia a vylúčenie z trhu práce. Agregovaný indikátor chudoby alebo sociálneho vylúčenia je vytvorený kombináciou troch čiastkových indikátorov:

- miera rizika chudoby,
- miera materiálnej deprivácie,
- miera nízkej pracovnej intenzity.

Miera rizika chudoby po sociálnych transferoch predstavuje podiel osôb (v percentách) v celkovej populácii, ktorých ekvivalentný disponibilný príjem sa nachádza pod hranicou rizika chudoby. Hranica rizika chudoby je stanovená ako 60 % mediánu národného ekvivalentného disponibilného príjmu.

Miera materiálnej deprivácie vyjadruje podiel populácie (v percentách), ktorá čelí vynútenému nedostatku v aspoň štyroch z celkovo deviatich depriváčnych položiek² z dimenzie finančnej záťaže a vlastníctva predmetov dlhodobej spotreby.

Miera nízkej pracovnej intenzity vyjadruje podiel osôb, ktoré žijú v domácnostiach s veľmi nízkou pracovnou intenzitou (menej než 20%), k celkovej populácii³. Pracovná intenzita domácnosti predstavuje pomer medzi počtom mesiacov, ktoré všetci členovia domácnosti v pracovnom veku odpracovali počas príjmového referenčného obdobia na strane jednej a celkovým počtom mesiacov, ktoré by mohli byť teoreticky odpracované týmito členmi domácnosti na strane druhej. Definícia pracovného veku sa vzťahuje na osoby vo veku 18-59 rokov, s vylúčením osôb, ktoré sú študentmi vo veku 18-24 rokov.

In defining aggregate indicator of poverty or social exclusion it arises from multidimensional approach to measuring poverty. It means that in addition to income poverty concept also other two dimensions are taken into account – material deprivation and exclusion from labour market. Aggregate indicator of poverty or social exclusion is created by combination of three partial indicators:

- at-risk-of-poverty rate,
- material deprivation rate,
- low work intensity rate.

The at-risk-of poverty rate after social transfers is defined as the percentage of persons in the total population with an equivalised disposable income below the at-risk-of-poverty threshold. The at-risk-of poverty threshold is set at 60 % of the national median equivalised disposable income.

Material deprivation rate is defined as the percentage of population with an enforced lack of at least four out of nine material deprivation items² in the economic strain and durables dimension.

Low work intensity rate is defined as the percentage of persons, who live in households with very low work intensity (less than 20 %), to total population³. Work intensity of household refers to the ratio between the number of months that all „working age“ household members have been working during the income reference year and the total number of months that could theoretically have been worked by the same household members. Definition of working age refers to persons aged 18 to 59 years old with exception of persons, who are students aged 18 to 24 years old.

² Zoznam depriváčnych položiek, ktoré sa zohľadňujú vo výpočte indikátora miera materiálnej deprivácie, je uvedený v podkapitole 2.3.

List of deprivation items, which are taken into account in calculation of material deprivation rate, is listed in subchapter 2.3.

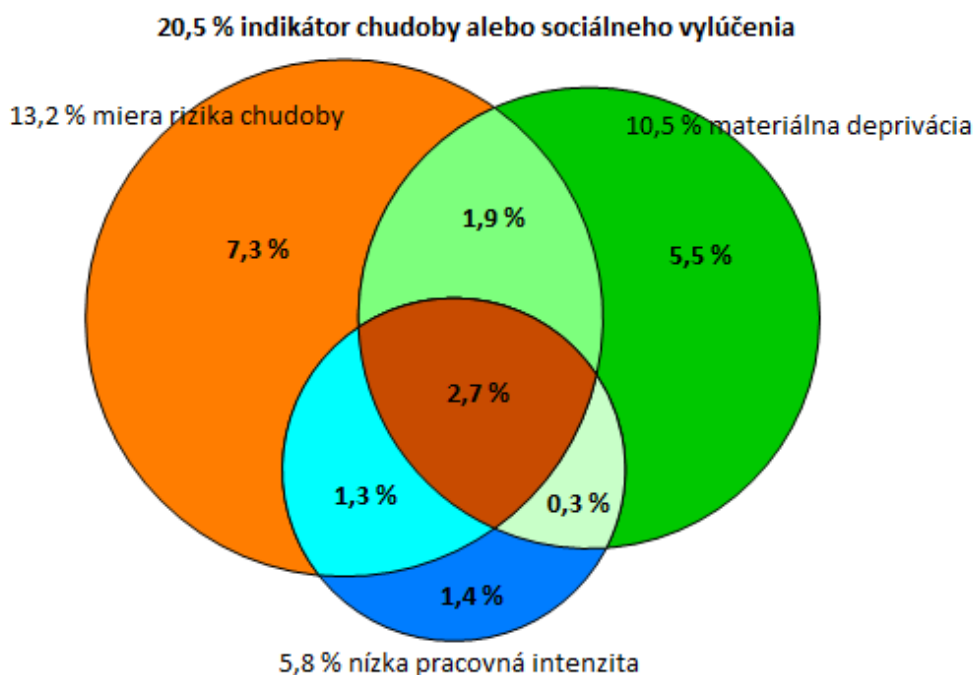
³ Miera nízkej pracovnej intenzity, ktorá vstupuje do výpočtu agregovaného indikátora chudoby a sociálneho vylúčenia ako čiastkový indikátor, je prepočítaná na celú populáciu Slovenska. Indikátor uvádzaný v kapitole 2.4 je vyjadrený len za populáciu vo veku 0-59 rokov.

Low work intensity rate, which enters to calculation of aggregate indicator of poverty and social exclusion as partial indicator, is recalculated to whole population of Slovakia. Indicator listed in chapter 2.4 is expressed only for the population aged 0-59.

Agregovaný indikátor chudoby alebo sociálneho vylúčenia je definovaný ako počet ľudí, ktorí sú ohrození rizikom chudoby a/alebo sú materiálne deprivovaní a/alebo žijú v domácnosti s nízkou pracovnou intenzitou.

Aggregate indicator of poverty or social exclusion is defined as the number of persons who are at-risk-of-poverty and/or are materially deprived and/or live in households with low work intensity.

Obr. 3.1 Agregovaný indikátor chudoby alebo sociálneho vylúčenia
Aggregate indicator of poverty or social exclusion

EU SILC 2012

Podľa EU SILC 2012 bolo na Slovensku v riziku chudoby alebo v sociálneho vylúčenia celkovo takmer 1 110 000 ľudí, čo predstavovalo 20,5 % na celkovom počte obyvateľov. Agregovaný indikátor chudoby alebo sociálneho vylúčenia predstavuje súčet všetkých vzájomných prienikov troch vyššie spomínaných čiastkových indikátorov (miery rizika chudoby, miery materiálnej deprivácie a miery nízkej pracovnej intenzity).

Miera rizika chudoby na obrázku č. 3.1 vzniká súčtom podielu osôb, ktoré sú ohrozené len rizikom chudoby (7,3 %) plus podielu osôb, ktoré sú ohrozené rizikom chudoby a zároveň sú materiálne deprivované (1,9 %) plus podielu osôb, ktoré sú ohrozené rizikom chudoby a zároveň žijú v domácnosti s nízkou pracovnou intenzitou (1,3 %) a plus podielu osôb, ktoré spadajú do spoločného prieniku všetkých troch čiastkových indikátorov (2,7 %).

According to EU SILC 2012 there were almost 1 110 000 of people at-risk-of-poverty or social exclusion in Slovakia, what representing 20.5 % of the total population. Aggregate indicator of poverty or social exclusion refers to sum of all joint intersections of three partial indicators mentioned above (the at-risk-of-poverty rate, material deprivation rate and low work intensity rate).

In picture 3.1 the at-risk-of-poverty rate is created by sum of percentage of persons, who are only at-risk-of-poverty (7.3 %) plus percentage of persons, who are both at-risk-of-poverty and materially deprived (1.9 %) plus percentage of persons, who are both at-risk-of-poverty and live in household with low work intensity (1.3 %) and plus percentage of persons, who fall into joint intersection of all three partial indicators (2.7 %).

Ďalšie dva čiastkové indikátory sú vytvorené obdobným spôsobom, t. j. súčtom podielu osôb jednotlivých vzájomných prienikov čiastkových indikátorov.

Z pohľadu príjmovej chudoby patrí Slovensko od začiatku zisťovania EU SILC ku krajinám s najnižšou mierou rizika chudoby v rámci EÚ. Podľa EU SILC 2012 bolo na Slovensku ohrozených rizikom chudoby 13,2 % obyvateľov.

Naopak miera materiálnej deprivácie patrí na Slovensku k najvyšším spomedzi všetkých krajín EÚ. V sledovanom období bolo 10,5 % obyvateľstva Slovenska materiálne deprivovaných.

Miera nízkej pracovnej intenzity sa podľa údajov EU SILC 2012 nachádzala na úrovni 5,8 %.

Vychádzajúc z percentuálneho zastúpenia ohrozených osôb podľa prienikov jednotlivých čiastkových indikátorov je zrejme, že najväčší podiel osôb je takých, ktoré boli ohrozené len rizikom chudoby alebo pociťovali len materiálnu depriváciu (7,3 % a 5,5 %). Podiel osôb, ktoré len žili v domácnostiach s nízkou pracovnou intenzitou predstavoval 1,4 %. U príjmovej chudoby sa oproti materiálnej deprivácii ukazuje väčšie prepojenie s nízkou pracovnou intenzitou (1,3 %, t. j. vzájomný prienik miery rizika chudoby a miery nízkej pracovnej intenzity v porovnaní s 0,3 %, čo predstavuje prienik miery materiálnej deprivácie a miery nízkej pracovnej intenzity). Naohrozenejšou skupinou osôb je vzájomný prienik všetkých troch čiastkových indikátorov a podľa údajov EU SILC 2012 predstavoval 2,7 % obyvateľstva Slovenska.

Other two partial indicators are created in the same way, i.e. by sum of percentage of persons of individual joint intersections of partial indicators.

In term of income poverty, since beginning of the survey Slovakia has belong to countries with the lowest at-risk-of-poverty rate within EU. According to EU SILC 2012 there were 13.2 % of Slovak population at-risk-of-poverty.

Vice-versa material deprivation rate for Slovakia belongs to the highest among all EU countries. In observed period there were 10.5 % of population in Slovakia materially deprived.

Low work intensity rate was 5.8 % according to EU SILC 2012 data.

Arising from percentage of vulnerable persons according to intersections of individual partial indicators is evident, that the highest percentage of persons are persons who are only at-risk-of-poverty or only felt material deprivation (7.3 % and 5.5 %). Share of persons, who only lived in households with low work intensity refers to 1.4 %. In the case of income poverty, higher correlation with low work intensity is shown than in the case of material deprivation (1.3 %, i.e. joint intersection between at-risk-of-poverty and low work intensity rate compared to 0.3 % what means intersection between material deprivation rate and low work intensity rate). The most vulnerable group of persons is joint intersection of all three partial indicators and according to EU SILC 2012 it refers to 2.7 % of population.

ZÁVER

Predložená publikácia mala za cieľ poskytnúť prehľad o vybraných indikátoroch chudoby a sociálneho vylúčenia, pre ktoré je zdrojom dát výberové štatistické zisťovanie EU SILC 2012.

Takmer všetky indikátory, ktoré sa nachádzajú v tejto publikácii, vychádzajú pri meraní chudoby a sociálneho vylúčenia z ekvivalentného disponibilného príjmu domácností zadefinovaného v zisťovaní EU SILC. Pre komplexnejšie pochopenie dopadov chudoby a sociálneho vylúčenia sú príjmové indikátory doplnené o analýzu príjmových nerovností a materiálnej deprivácie.

Najrozsiahlejšia časť publikácie (kapitola 2.2) je zameraná na analýzu miery rizika chudoby po sociálnych transferoch v členení podľa krajov, vekových skupín a pohlavia, typu domácnosti, najčastejšieho statusu ekonomickej aktivity a vlastníckeho vzťahu k obydliu. Z analyzovaných údajov vyplynulo, že na Slovensku sa v miere rizika chudoby prejavili regionálne disparity. Najnižšia miera rizika chudoby bola v Bratislavskom kraji a najvyššia v Prešovskom kraji. Z hľadiska veku a typu domácnosti boli rizikom chudoby najviac ohrozené deti vo veku 0-17 rokov, domácnosti s vyšším počtom detí (3 a viac) a neúplné domácnosti. Dôležitú úlohu v boji proti chudobe zohráva aktívna účasť na trhu práce a sociálna ochrana formou poskytovania starobných dávok. Kapitola 2.8 sa venuje analýze dopadov sociálnych transferov na chudobu a sociálne vylúčenie (miera rizika chudoby pred sociálnymi transfermi). U špecifických skupín obyvateľstva (65 roční a starší) zohrávajú sociálne transfery dôležitú úlohu v boji proti chudobe.

Prijatím stratégie Európa 2020 sa do popredia dostal indikátor multidimenzionálneho charakteru, tzv. agregovaný indikátor chudoby alebo sociálneho vylúčenia. Úlohou ŠÚ SR je prostredníctvom zisťovania EU SILC zabezpečiť jeho výpočet a umožniť tak monitorovanie jeho vývoja vo vzťahu k napĺňaniu stanoveného cieľa Stratégie na národnej a európskej úrovni. V publikácii sa stratégii Európa 2020 a agregovanému indikátoru chudoby alebo sociálneho vylúčenia bližšie venuje kapitola 3.

CONCLUSION

Offered publication had the goal to provide summary of selected indicators of poverty and social exclusion, for which as data source is sample statistical survey EU SILC 2012.

Almost all indicators, which are listed in this publication, are based on equivalised disposable household incomes defined in EU SILC survey. For purpose of more complex comprehension of impacts of poverty and social exclusion, income indicators are supplemented by analysis of income inequalities and material deprivation.

The most extensive part of publication (chapter 2.2) is aimed at analysing at-risk-of-poverty rate after social transfers broken down by regions, age groups and gender, household type, the most frequent activity status and accommodation tenure status. From analysed data resulted that in Slovakia regional disparity happened at-risk-of-poverty rate after social transfers. The lowest at-risk-of-poverty rate was in Bratislavský region, the highest one in Prešovský region. In term of age and household type, the most vulnerable group in view of at-risk-of-poverty represented children aged 0-17 years old, households with higher number of children (3 and more) and incomplete households. Active participation in labour market and social protection in form of old-age benefits plays important role in fight against poverty. Chapter 2.8 is aimed at analysis of impacts of social transfers on poverty and social exclusion (at-risk-of-poverty rate before social transfers). In specific groups of persons (aged 65 years old and over) social transfers play very important role in fight against poverty.

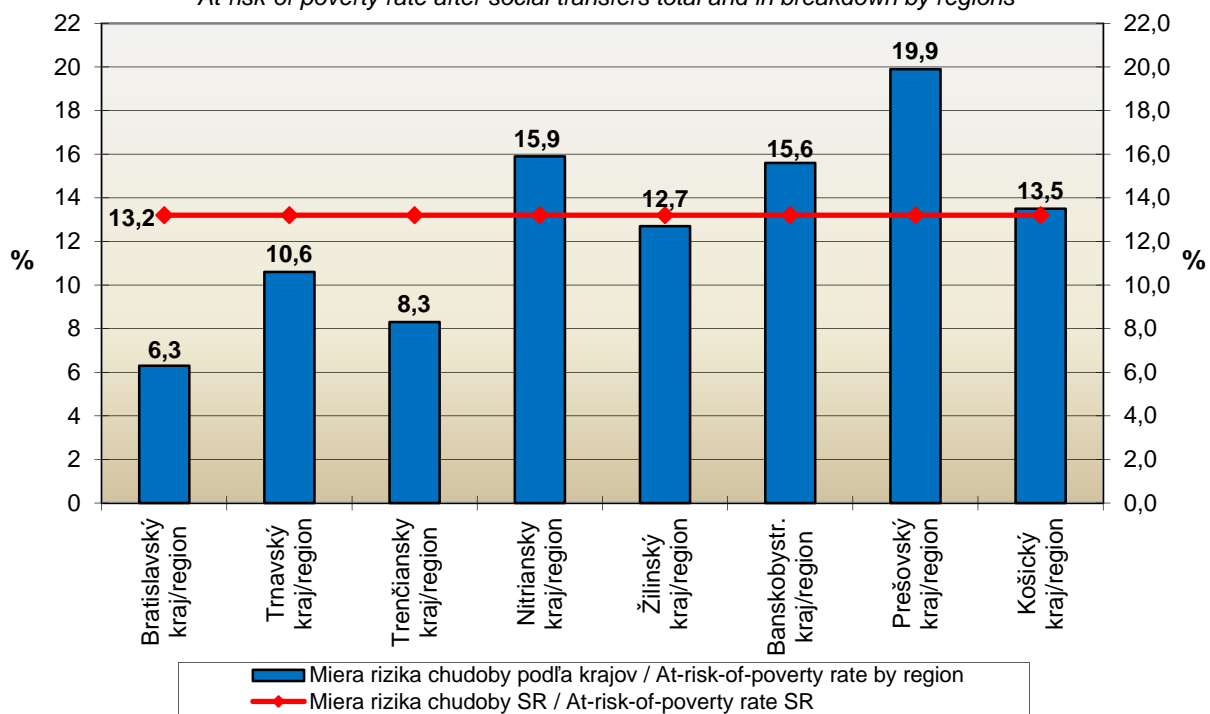
Approving the Europe 2020 Strategy, indicator of multidimensional character, i.e. aggregate indicator of poverty or social exclusion, has gained ground. The goal of SO SR is to ensure its calculation through EU SILC and so enables monitoring of its development in relation to meeting defined target of the Strategy at national and European level. In publication chapter 3 is aimed at the Europe 2020 Strategy and aggregate indicator of poverty or social exclusion in more details.

Súčasťou publikácie je aj príloha s grafmi a mapami vybraných ukazovateľov miery rizika chudoby, materiálnej deprivácie a príjmovej nerovnosti.

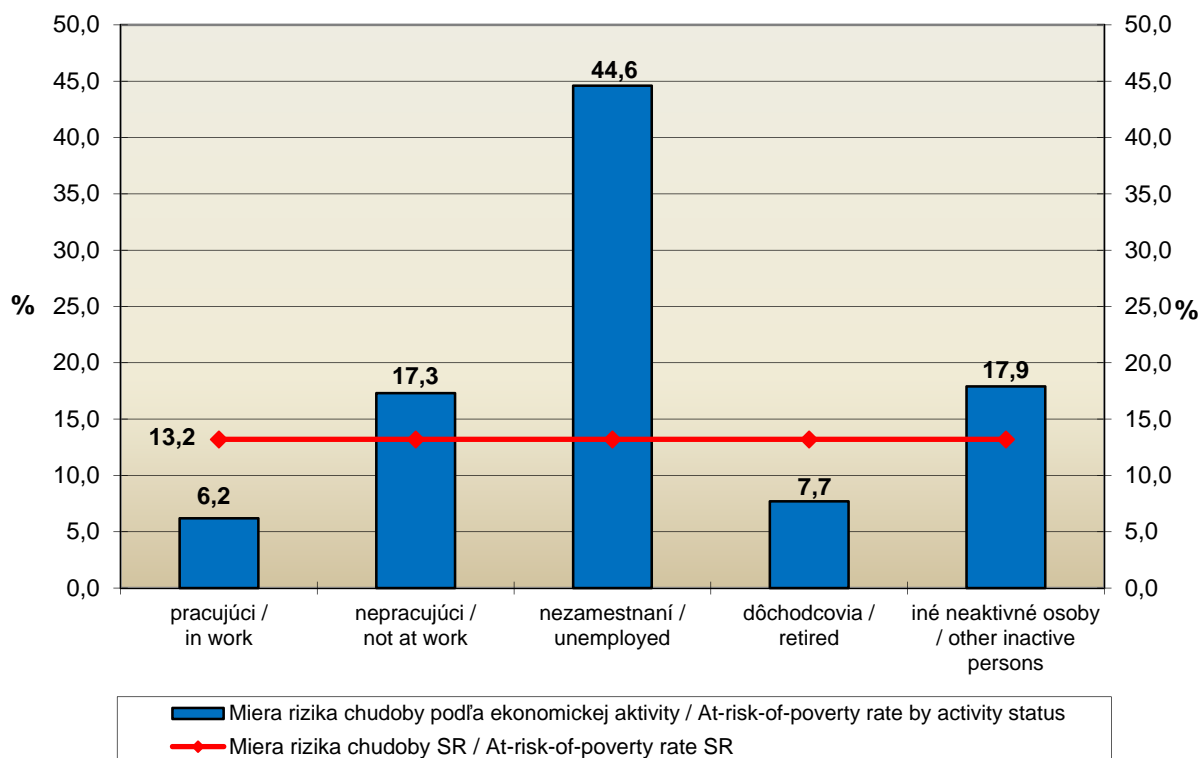
The part of publication is charts and maps, which are aimed at selected indicators of at-risk-of-poverty rate, material deprivation and income inequality.

GRAFY

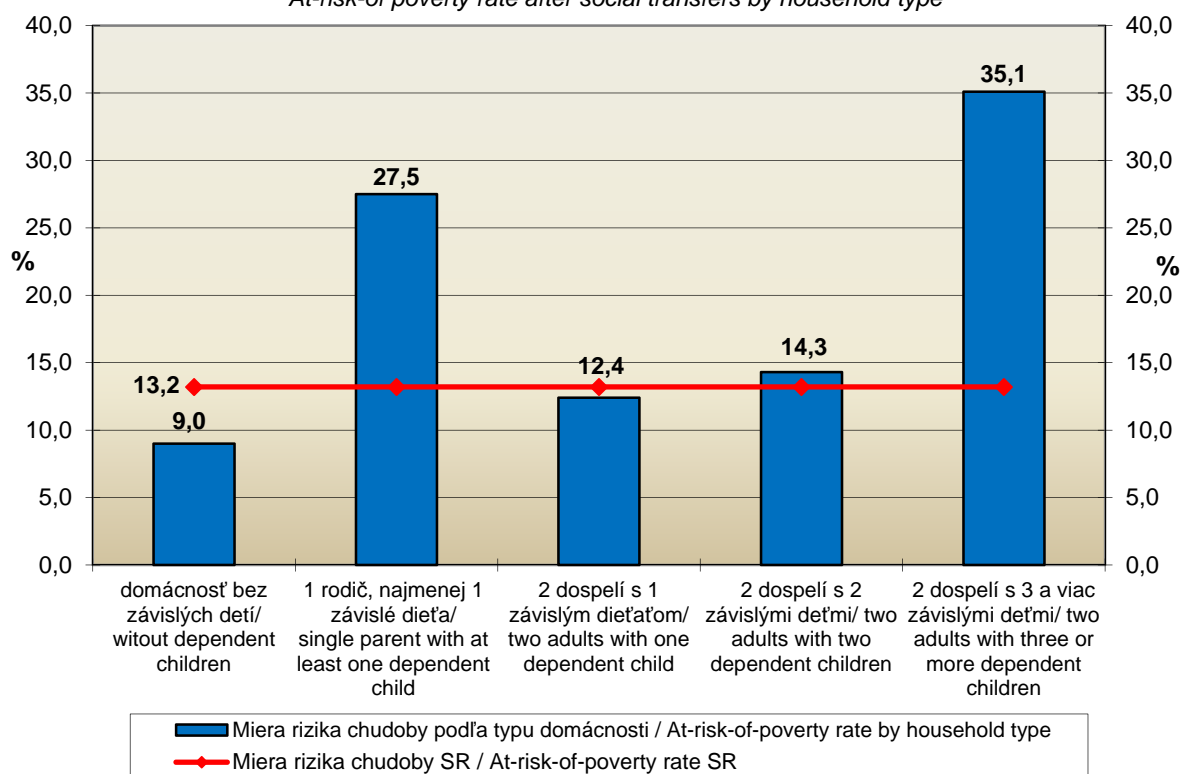
Celková miera rizika chudoby po sociálnych transferoch v členení podľa krajov
At-risk-of-poverty rate after social transfers total and in breakdown by regions

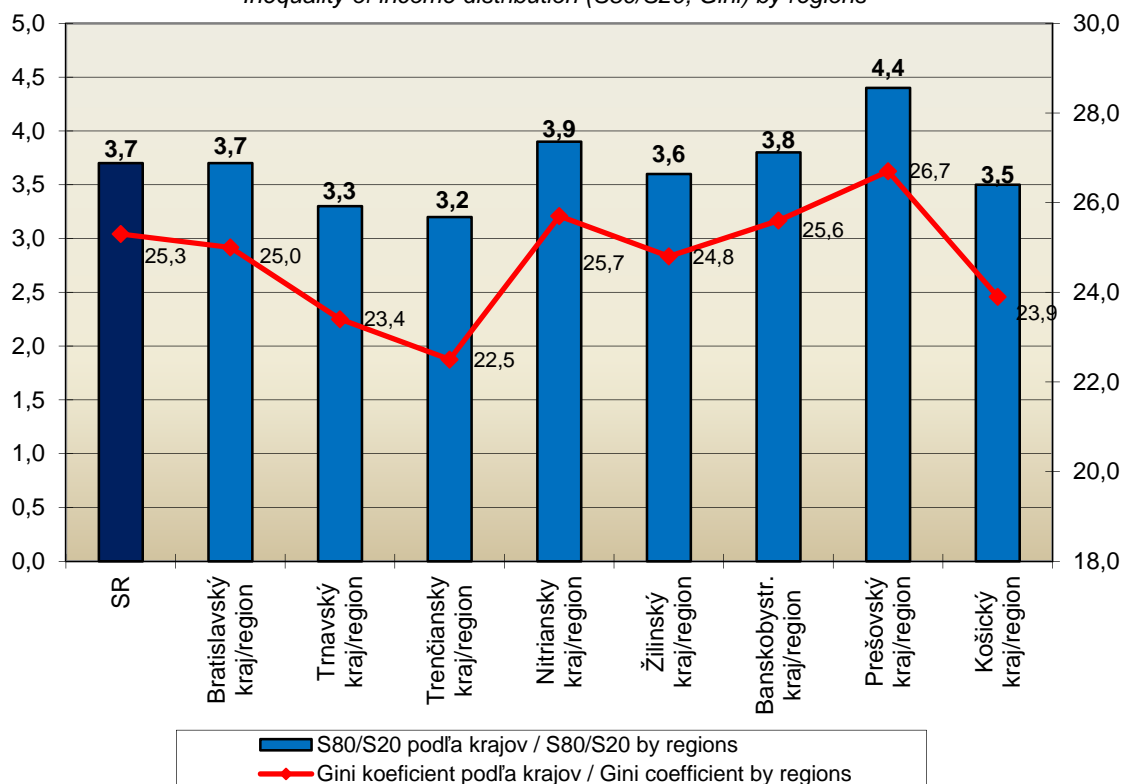
Miera rizika chudoby po sociálnych transferoch v členení podľa najčastejšieho statusu ekonomickej aktivity
At-risk-of-poverty rate after social transfers by most frequent activity status

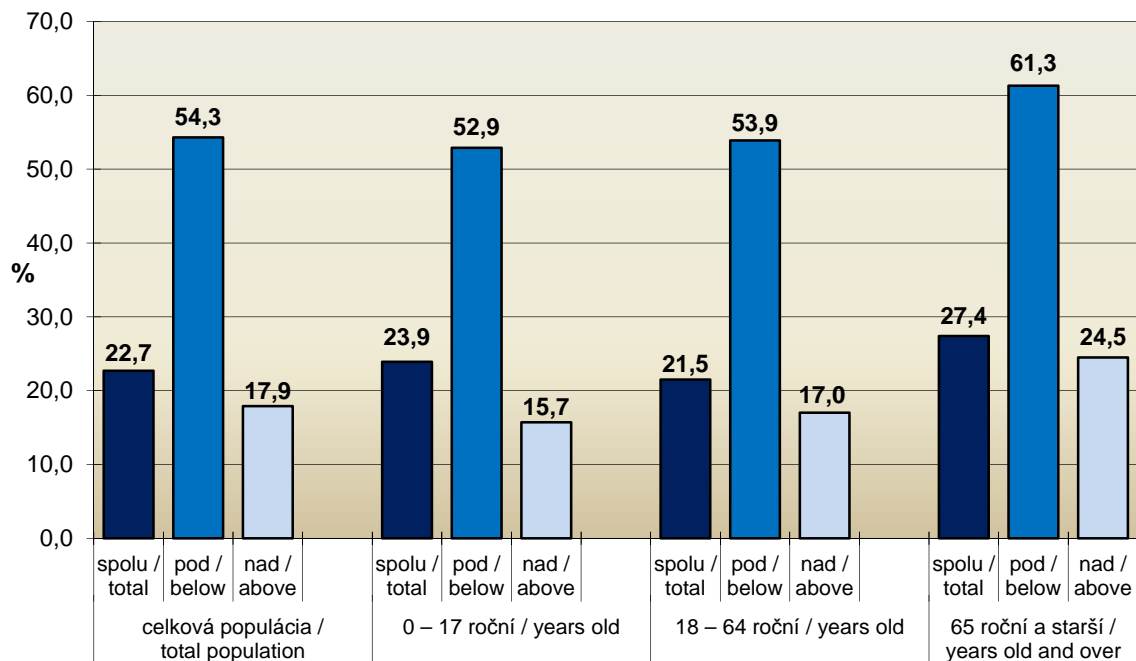
Miera rizika chudoby po sociálnych transferoch v členení podľa typu domácnosti
At-risk-of poverty rate after social transfers by household type

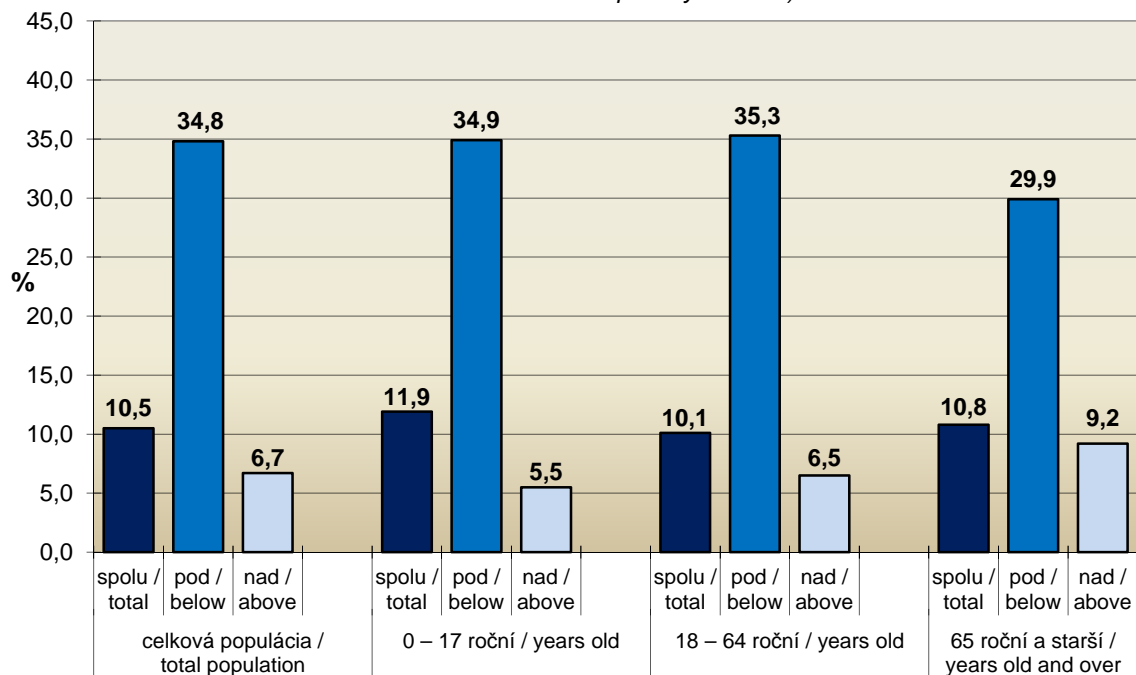
Nerovnomernosť príjmového rozdelenia (S80/S20, Gini) v členení podľa krajov
Inequality of income distribution (S80/S20, Gini) by regions

Miera materiálnej deprivácie (3 položky) podľa vekových skupín a statusu príjmovej chudoby (pod a nad hranicou rizika chudoby)
Material deprivation rate (3 items) by age groups and by at-risk-of-poverty status (below and above at-risk-of-poverty treshold)

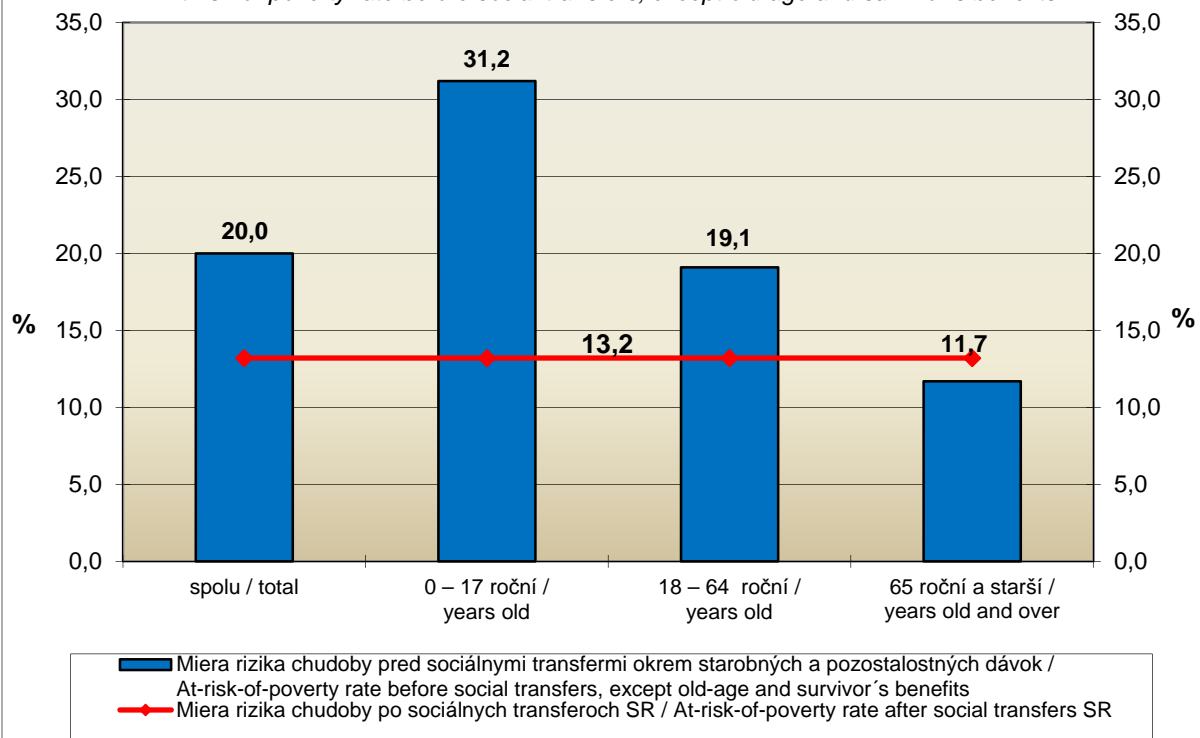

Miera materiálnej deprivácie (4 položky) podľa vekových skupín a statusu príjmovej chudoby (pod a nad hranicou rizika chudoby)
Material deprivation rate (4 items) by age groups and by at-risk-of-poverty status (below and above at-risk-of-poverty treshold)

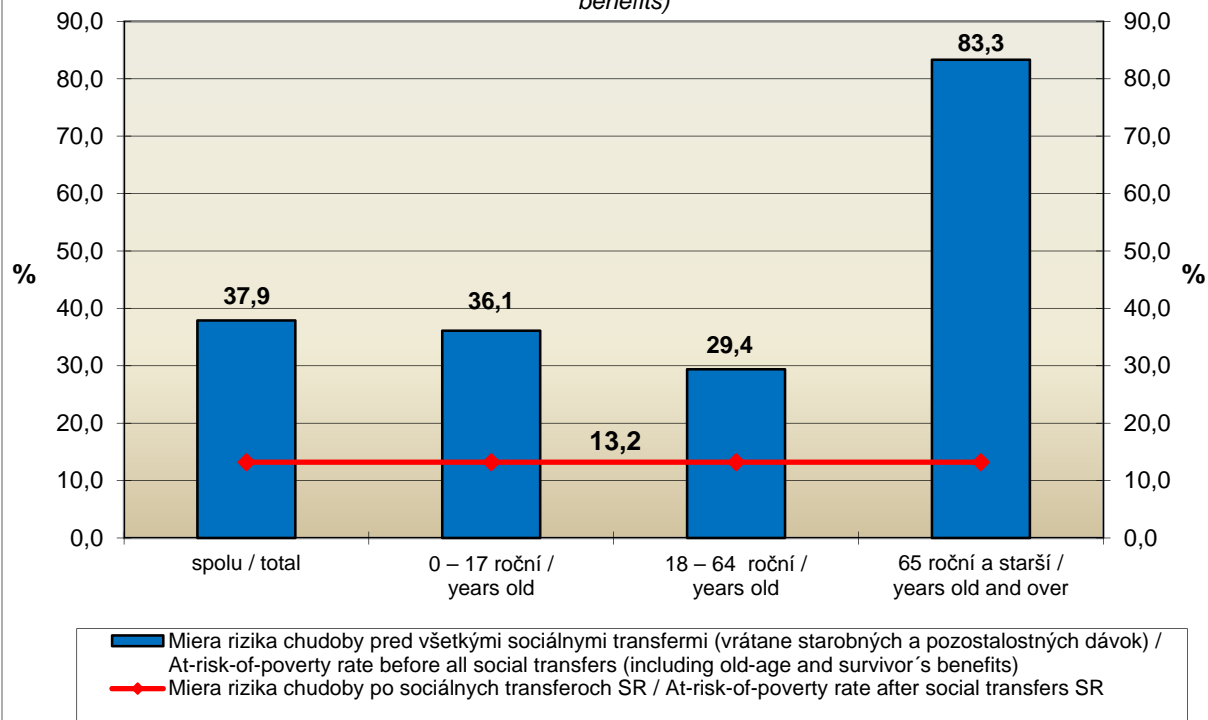
Miera rizika chudoby pred sociálnymi transfermi okrem starobných a pozostalostných dávok

At-risk-of-poverty rate before social transfers, except old-age and survivor's benefits

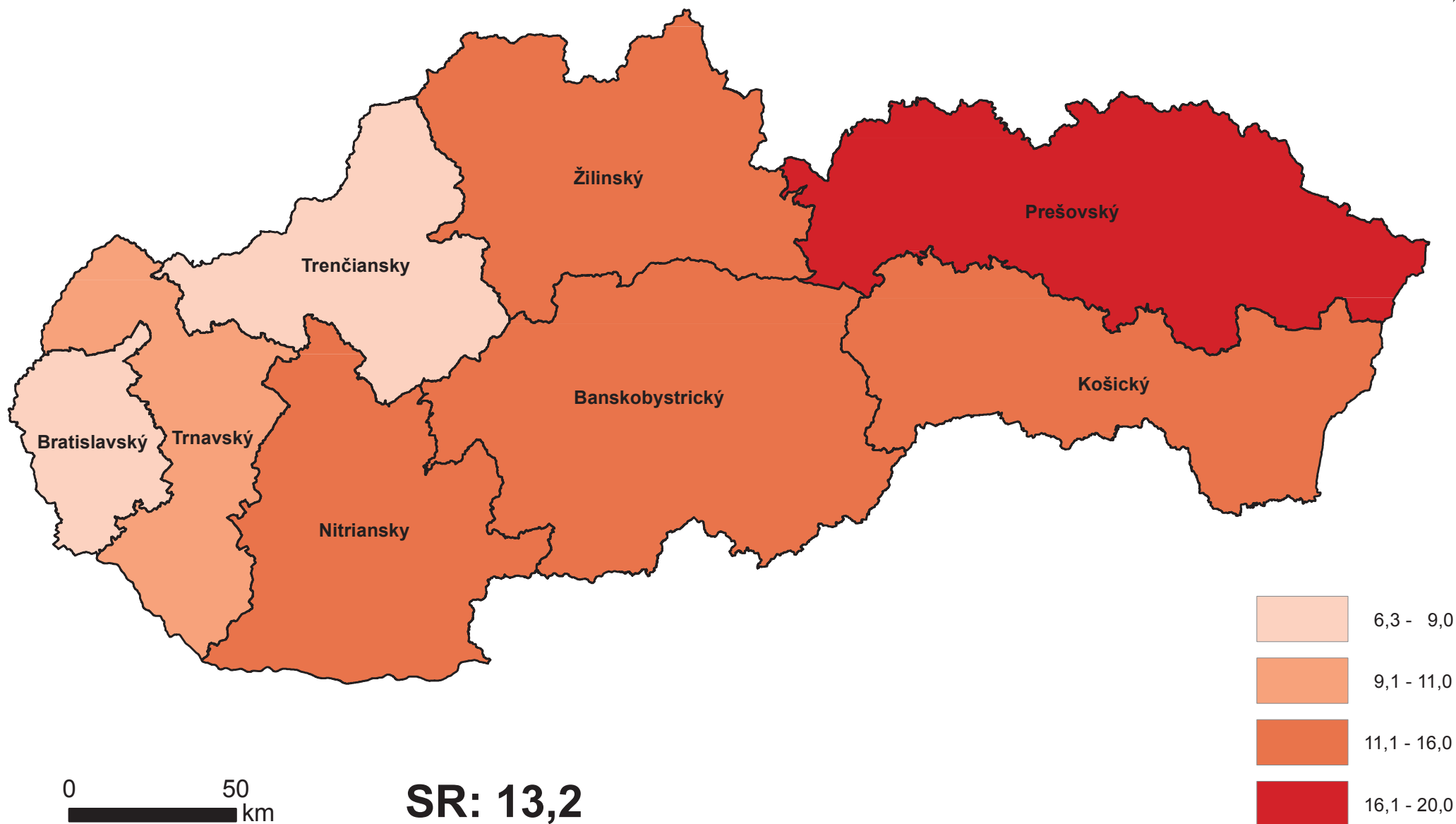
Miera rizika chudoby pred všetkými sociálnymi transfermi (vrátane starobných a pozostalostných dávok)

At-risk-of-poverty rate before all social transfers (including old-age and survivor's benefits)

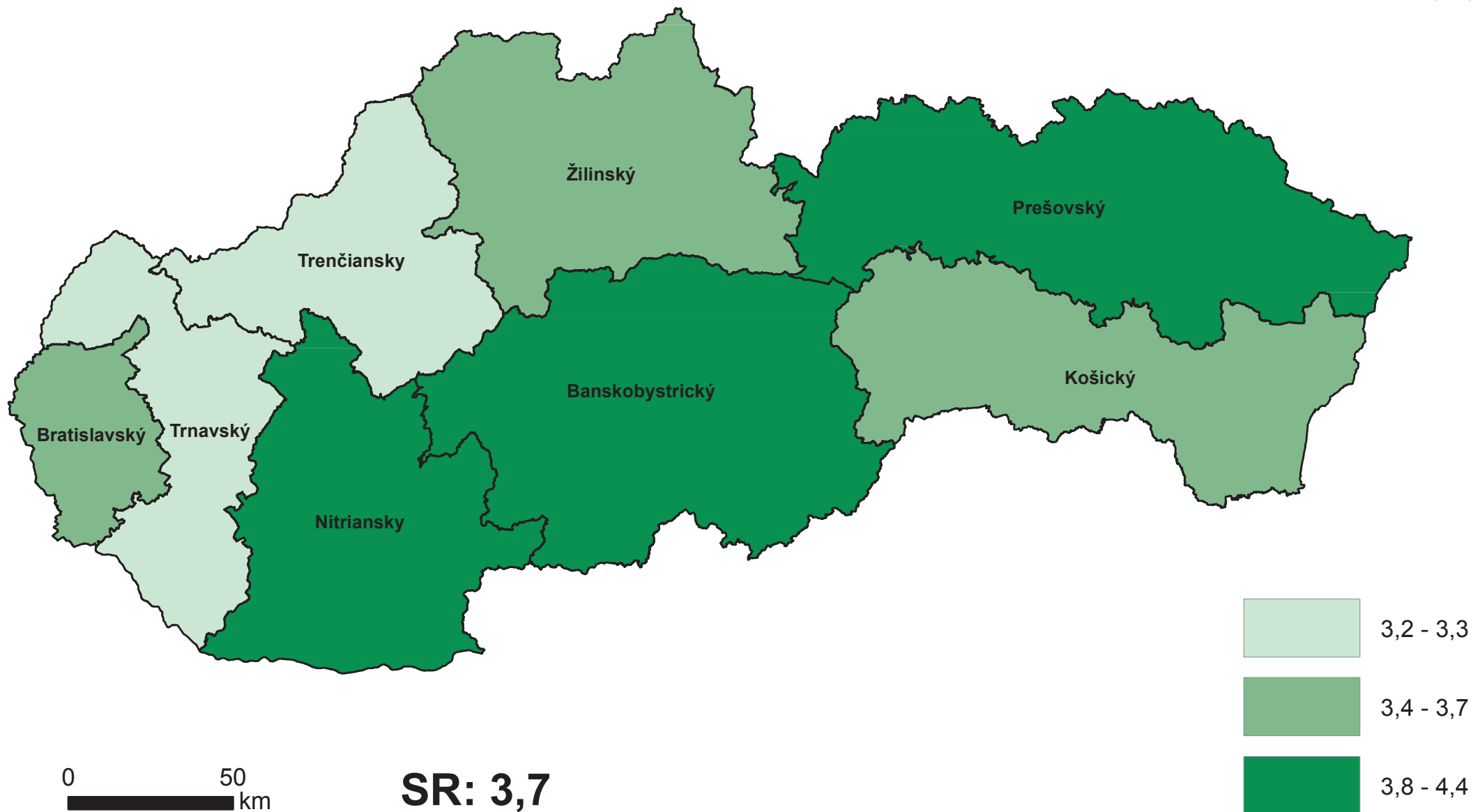

TEMATICKÉ MAPY

Celková miera rizika chudoby po sociálnych transferoch v členení podľa krajov, EU SILC 2012
At-risk-of poverty rate after social transfers total and in breakdown by regions, EU SILC 2012

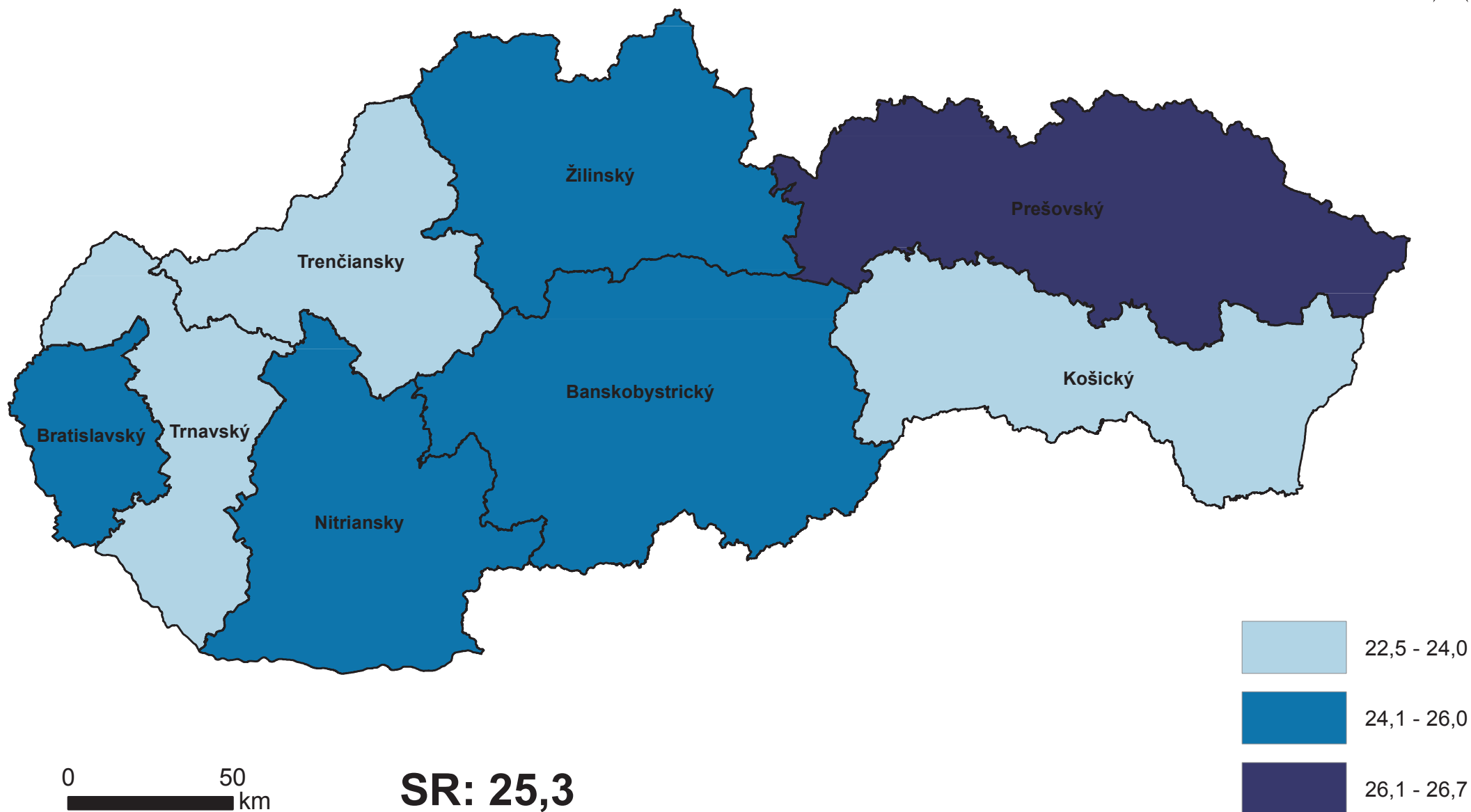

Nerovnomernosť príjmového rozdelenia (S80/S20) v členení podľa krajov, EU SILC 2012
Inequality of income distribution (S80/S20) by regions, EU SILC 2012

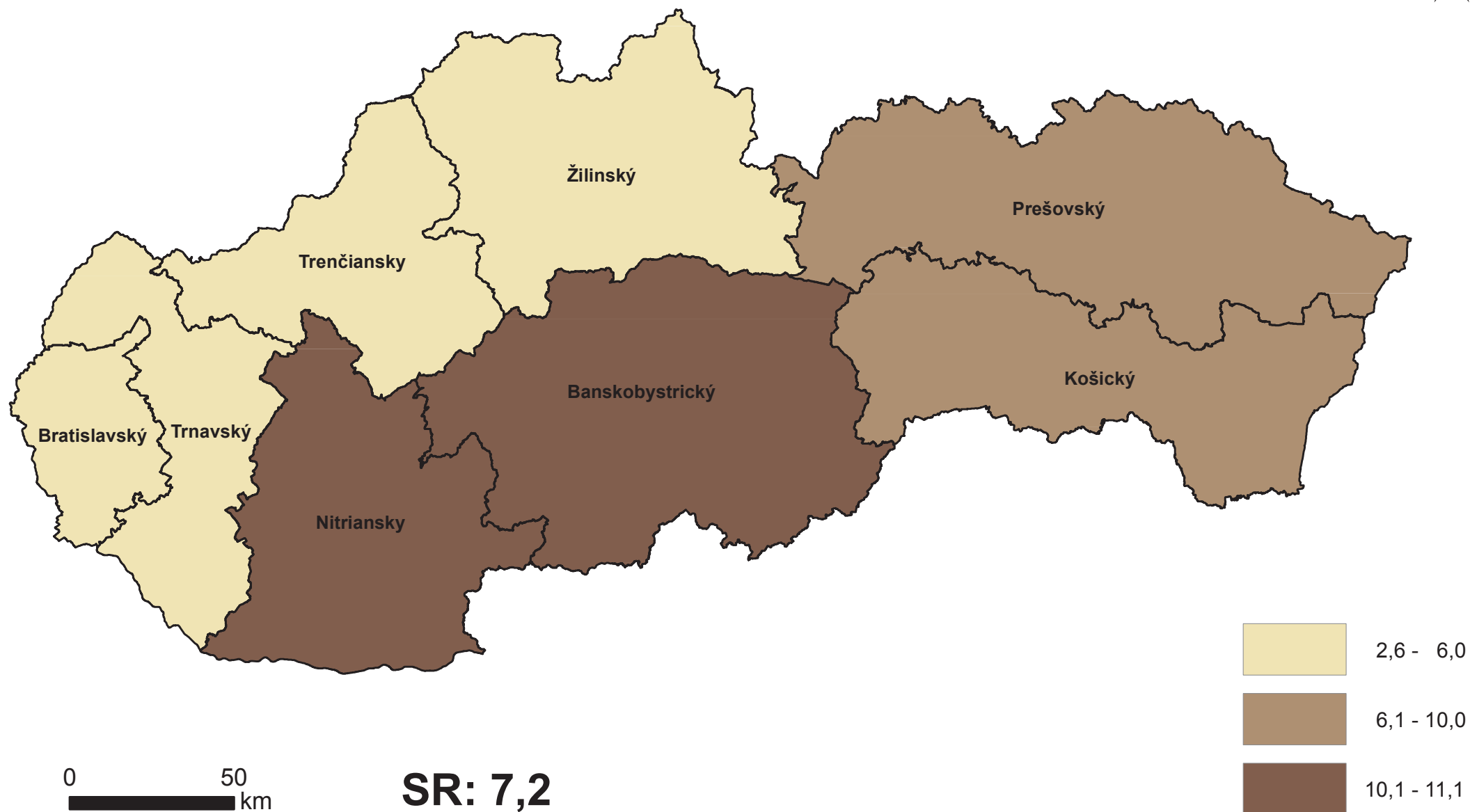

Nerovnomernosť príjmového rozdelenia (Gini) v členení podľa krajov, EU SILC 2012

Inequality of income distribution (Gini) by regions, EU SILC 2012

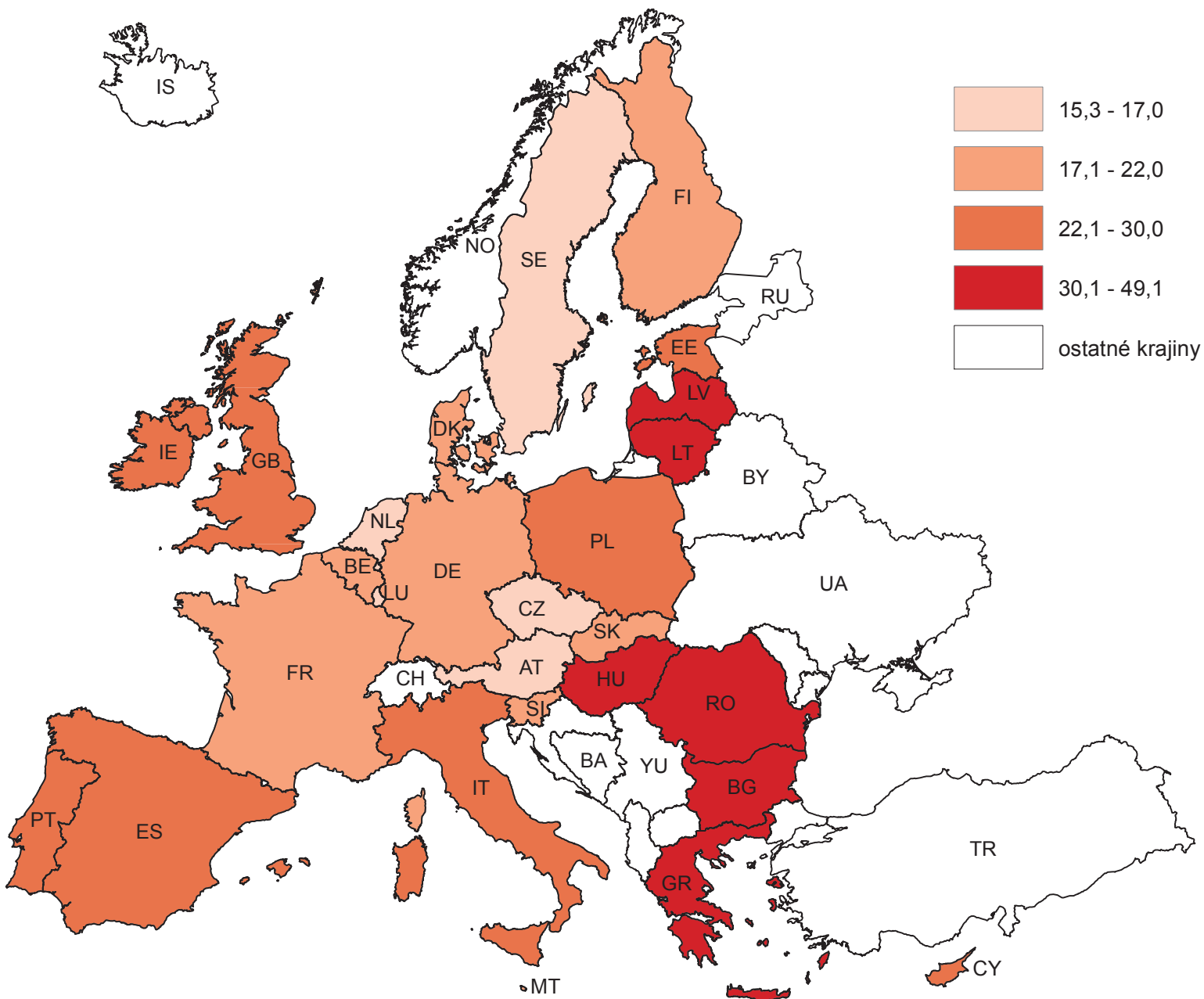

Miera nízkej pracovnej intenzity v členení podľa krajov, EU SILC 2012
Low work intensity rate by regions, EU SILC 2012

Agregovaný indikátor chudoby a sociálneho vylúčenia, EU SILC 2011

Aggregate indicator of poverty and social exclusion, EU SILC 2011

0 500 km

EÚ 27: 24,2